

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Lukáše Pišvejce, soudkyně JUDr. Veroniky Burianové a soudce Mgr. Aleše Smetanky ve věci

žalobců: a) **Krajina 2000, spolek pro ochranu přírody dolního Posázaví**,
IČO 65397941, sídlem Studené 93, 254 01 Jílové u Prahy,
b) **Děti Země - Klub za udržitelnou dopravu**, IČO 67010041,
sídlem Cejl 866/50a, 602 00 Brno,
oba zastoupeni JUDr. Michalem Bernardem, Ph.D., advokátem,
sídlem Klokotská 103/13, 390 01 Tábor,

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**,
sídlem Vršovická 1442/65, 100 00 Praha,

za účasti osoby
zúčastněné na řízení: **Ředitelství silnic a dálnic ČR**, IČO 65993390,
sídlem Na Pankráci 546/56, 140 00 Praha 4,
zastoupený Mgr. Petrem Kuchařem, advokátem,
sídlem Na Pankráci 30a/404, 140 00 Praha 4,

o žalobách proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2022, č. j. MZP/2022/520/708,

takto:

- I. Žaloba žalobce a) se zamítá.
- II. Žaloba žalobce b) se zamítá.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

III. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

1. Krajský úřad Plzeňského kraje (dále jen „*orgán ochrany přírody*“ nebo „*prvostupňový orgán*“) vydal dne 11. 3. 2022 rozhodnutí č. j. PK-ŽP/3505/22 (dále jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), jímž rozhodl o žádosti osoby zúčastněné na řízení (dále též „*žadatel*“) ze dne 31. 1. 2018 o výjimku dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*ZOPK*“), ze zákazů stanovených v § 50 odst. 1 a 2 téhož zákona k ochraně zvláště chráněných druhů živočichů (dále též jen „*ZCHDŽ*“) pro účely realizace a užívání stavby záměru dálnice D3 v úseku 0305/I V. – N. H. (dále též jen „*předmětná stavba*“ nebo „*předmětný stavební záměr*“). Předmětná stavba je součástí záměru dálnice D3 - Středočeská část, k němuž bylo vydáno stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí ze dne 1. 2. 2012, č. j. 1933/ENV/12, podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zákon EIA*“).
2. Prvostupňový orgán, jakožto příslušný orgán ochrany přírody, v prvostupňovém rozhodnutí ve výroku I. předmětnou žádost podle § 51 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*správní řád*“) zamítl ve vztahu k deseti tam vyjmenovaným ZCHDŽ z důvodu, že realizací předmětné stavby a jejím užíváním nedojde k porušení uvedených zákazů; dále ve výroku II. povolil podle § 56 odst. 1 ZOPK ve vztahu k jedenácti tam vyjmenovaným ZCHDŽ a podle § 56 odst. 1 a 2 písm. c) ZOPK ve vztahu k dalším sedmi tam vyjmenovaným ZCHDŽ výjimku ze zákazů dle § 50 odst. 1 a 2 ZOPK, a konečně ve výroku III. stanovil podmínky pro výkon činností povolených ve výroku II. prvostupňového rozhodnutí.
3. Prvostupňové rozhodnutí napadli oba žalobci odvoláními, která žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 6. 2022, č. j. MZP/2022/520/708 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
4. Žalobce a) se žalobou ze dne 3. 8. 2022, doručenou Krajskému soudu v Plzni (dále jen „*soud*“) dne 4. 8. 2022, domáhal zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného (řízení o této žalobě bylo u soudu zaevidováno pod sp. zn. 57 A 65/2022). Žalobce b) se žalobou datovanou dne 13. 8. 2022, ovšem doručenou soudu až dne 13. 9. 2022, rovněž domáhal zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného (řízení o této druhé žalobě bylo u soudu zaevidováno nejprve pod sp. zn. 57 A 74/2022 a později pod sp. zn. 57 A 76/2022). Soud usnesením ze dne 30. 9. 2022, č. j. 57 A 76/2022 – 115 spojil později podanou žalobu žalobce b) ke společnému projednání s dříve podanou žalobou žalobce a) pod sp. zn. 57 A 65/2022, a to z důvodu procesní ekonomie řízení, když obě žaloby směřovaly proti témuž napadenému rozhodnutí žalovaného.

II.

Žaloba žalobce a)

5. Žalobce a) v žalobě nejprve vymezil předmět řízení a napadené rozhodnutí. Poté uvedl, že svou žalobou napadá celou výrokovou část napadeného rozhodnutí. Dále se věnoval své žalobní legitimaci, když dovodil, s odkazem na § 9a odst. 1 ve spojení s § 3 písm. i) bod 2

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

zákonu EIA, svou žalobní legitimaci z toho, že je spolkem podle § 70 odst. 2 ZOPK, jehož hlavním posláním podle jeho stanov je ochrana přírody a krajiny. Následně obsáhle argumentoval v části označené jako žalobní námitky, kde označil napadené rozhodnutí jako nezákonné a věcně nesprávné, přičemž tvrdil, že byl napadeným rozhodnutím přímo zkrácen na svých hmotných i procesních právech ve smyslu § 65 odst. 1, resp. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a dovolával se svého práva na příznivé životní prostředí a práva na spravedlivý proces. Žalobce a) posléze uplatnil následující žalobní námitky.

6. Žalobce a) v čl. IV. bod 1. žaloby (*Nesoulad rozsahu žádosti a napadeného rozhodnutí*) namítl, že prvostupňový orgán překročil rozsah žádosti žadatele ve dvou bodech. Zaprvé tím, že povolil výjimku nejen pro stavbu (realizaci), ale též pro provoz této stavby, o něž žadatel v žádosti ze dne 22. 8. 2018 nežádal. Zadruhé tím, že udělil výjimku pro 27 ZCHDŽ, ač žadatel v žádosti ze dne 31. 1. 2018 nevymezil ZCHDŽ, kterých se žádost měla týkat, a prvostupňový orgán v oznámení o pokračování v řízení ze dne 7. 11. 2019 vymezil předmět řízení konkrétními 24 živočišnými druhy. Podle žalobce a) došlo tedy k udělení výjimky bez žádosti žadatele, aniž by tento postup byl správními orgány přezkoumatelně v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu odůvodněn. Ve vztahu k argumentaci žalovaného v napadeném rozhodnutí žalobce a) uvedl, že žalovaný pominul dispoziční zásadu podle § 45 správního řádu a postup stanovený pro rozšíření žádosti v § 41 odst. 8 správního řádu, kdy tak bylo žalobci a) znemožněno proti usnesení o povolení rozšíření žádosti brojit.
7. Žalobce a) v čl. IV. bod 2. žaloby (*Nezákonnost výroku č. I.*) namítl, že žádost žadatele o výjimku u některých zvláště chráněných druhů živočichů neměla být zamítnuta, protože to odporovalo znaleckému posudku RNDr. M. V. z roku 2022 (dále jen „posudek RNDr. V.“), který žalobce a) přiložil k odvolání, neboť podle znalce budou předmětní živočichové záměrem negativně dotčeni a zásah do jejich ochrany vyžaduje povolení dle § 56 ZOPK. Dále žalobce a) s odkazem na § 50 odst. 3 správního řádu namítl, že žalovaný pochybil, když neakceptoval posudek RNDr. V. jako důkaz, ač posudek hodnotil skutkové okolnosti prvostupňového rozhodnutí. Žalovaný též podle žalobce a) neměl posoudit posudek doc. F. podle § 67 ZOPK zadáný žadatelem, jako znalecký posudek, neboť doc. F. již nebyl autorizovanou osobou podle § 45i odst. 3 ZOPK, když svou autorizaci pozbyl. Tuto skutečnost měl žalovaný vzít v potaz při posuzování odborného střetu mezi doc. F. a RNDr. V..
8. Žalobce a) v čl. IV. bod 3. žaloby (*K nesouhlasu s umístěním náhradních opatření*) namítl, že žadatel nedoložil souhlas vlastníků pozemků, na nichž mají být realizována kompenzační opatření, která zasahují do jejich vlastnického práva. Povolení výjimky bez zajištění realizace navržených opatření by bylo v rozporu s § 56 ZOPK. K argumentaci žalovaného v napadeném rozhodnutí žalobce a) uvedl, že právní titul účastenství ve správním řízení není rozhodný a nesouvisí s potřebou souhlasu s realizací kompenzačních opatření – k zásahu do vlastnického práva realizací kompenzačních opatření je vyžadován náležitý titul. Dále, i kdyby mohla být teoreticky kompenzační opatření realizována prostřednictvím vyvlastnění, nelze v nynějším řízení povolit výjimku bez vyvlastňovacího řízení, potažmo územního a stavebního řízení, protože kompenzační opatření nejsou součástí záměru, pro který je vyžádáno územní rozhodnutí. Kompenzační opatření, podmiňující udělenou výjimku, jsou tudíž podle žalobce a) aktuálně nesplnitelná. Správní orgány nemohou argumentovat sdělením Ministerstva životního prostředí ze dne 3. 7. 2019, neboť není součástí spisové dokumentace a účastníci řízení tak na něj nemohli nijak

reagovat, čímž byla porušena jejich procesní práva a představuje to podstatnou vadu řízení. Žalobce a) rovněž namítl, že ho nelze z řízení vyloučit z důvodu teoreticky možného vyvlastnění, dále že je účastníkem řízení a bude zřejmě účastníkem i územního řízení. Tuto skutečnost ale musí určit až příslušný stavební úřad, když orgán ochrany přírody není příslušný k posouzení účastenství žalobce a) v územním řízení a účastenství žalobce a) ani u stavebního úřadu nezjišťoval. Vzhledem k tomu, že stavba dosud není územním rozhodnutím ani umístěna na pozemcích, nelze určit, zda vůbec a kterých pozemků se bude týkat. Žalobce a) z toho dovodil, že správní orgány měly nadále s vlastníky pozemků a staveb dotčených kompenzačními opatřeními jednat jako s účastníky řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK. Další námitky žalobce a) se týkaly tvrzené nelogičnosti a vad při výběru pozemků dotčených kompenzačními opatřeními. Žalobce a) pouze v obecné rovině namítal, že účel kompenzačních opatření nemůže být naplněn, pokud jsou kompenzační opatření lokalizována na pozemky dotčené stavbou. Žalobce a) shrnul, že povolení výjimky tak bylo vázáno na splnění podmínek, ač jejich naplnění a realizace nebyly zajištěny. Žalobce a) opět jen v obecné rovině dodal, že navíc část kompenzačních opatření je mimo koridor stavby vymezený v územně plánovací dokumentaci, tudíž mimo předmět územního řízení. Podle přesvědčení žalobce a) napadené rozhodnutí nezaručuje splnění a realizaci podmínek, na základě kterých bylo vydáno.

9. V čl. IV. bod 4. žaloby (*K podmínkám § 56 odst. 1 a 2 ZOPK*) žalobce a) vyslovil svůj názor, že v případě předmětné stavby nepřevažuje veřejný zájem na dálnici D3 nad zájmem ochrany přírody. Žalobce a) argumentoval tím, že správní orgány svůj sporný závěr opřely o dokumenty, jimž vypršela platnost v roce 2020 (Střednědobá strategie zlepšení kvality ovzduší v ČR do roku 2020, Dopravní politika České republiky 2014 – 2020, schválená usnesením Vlády č. 449/2013, tj. nejméně šest let před plánovaným zahájením stavby dálnice D3 v roce 2026 a nejméně deset let před plánovaným zahájením provozu). Správní orgány pominuly v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu námitku žalobce a), že záměr je v rozporu s odst. 4.6 uvedené Dopravní politiky. Odkazy správních orgánů na potřebnost spojení Prahy s Českými Budějovicemi a Linzem, Politiku územního rozvoje (PUR ČR, Nařízení Evropské unie 1315/2013 a Dohodu ČR s Rakouskou spolkovou vládou uveřejněnou pod č. 25/2017 Sb.) nejsou přílehavé, protože žádný z těchto dokumentů neurčuje konkrétní trasu dálnice na území Středočeského kraje. Správní orgány dále pominuly námitky žalobce a), že stavba je mimo rozvojovou osu dle Politiky územního rozvoje B.2.7. Praha - Benešov - České Budějovice, není součástí žádné, ani nadmístní rozvojové osy (viz kap. B.4.), záměr zcela míjí rozvojovou oblast OBk6 Benešov a prochází obcemi, které jsou maximálně lokálními centry osídlení, a záměr není prioritní stavbou v systému evropské mezinárodní dálniční sítě TEN T. Stejně tak správní orgány pominuly argumentaci žalobce a) spočívající v rozporu předmětné stavby s evropskou směrnicí č. 2006/118/ES, zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách, Programovým prohlášením Rady Středočeského kraje ve volebním období 2016-2020 (kapitola Životní prostředí a zemědělství) a národní Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (usnesení vlády č. 861). Zásady územního rozvoje Středočeského kraje jsou krajským politickým dokumentem, ze kterého nelze dovozovat převažující veřejný zájem na konkrétní trase nad celostátním zájmem ochrany přírody a krajiny. Žalobce a) dále uvedl, že ač pro záměr existují dvě možné varianty trasování (východní a západní koridor), správní orgány v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, č. j. 6 As 8/2010-323, neposuzovaly, zda navrhovaná trasa dálnice představuje optimální řešení pro ochranu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Přitom právě východní varianta byla shledána

příznivější z hlediska ochrany přírody a krajiny než varianta západní a preference západní varianty v procesu EIA byla odůvodněna nikoliv ochranou přírody a krajiny, ale hlukovou zátěží většího počtu obyvatel. Žalobce a) dále poukázal na to, že dne 1. 2. 2022 vypršela platnost původního stanoviska EIA, prodlouženého v roce 2017. Žalovaný pak podle žalobce a) nepřezkoumatelně uvedl, že daná varianta může představovat menší zásah do přirozeného vývoje chráněných druhů rostlin a živočichů. Žalobce a) shrnul, že prokázal, že existuje jiné uspokojivé řešení ve smyslu § 56 odst. 1 věty druhá ZOPK a že žalovaný v napadeném rozhodnutí v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu přezkoumatelně neodůvodnil svůj závěr o převažujícím veřejném zájmu na stavbě.

10. V čl. IV. bod 5. žaloby (*K námitce, že žádost neprokazuje splnění podmínek závazného stanoviska EIA*) žalobce a) opět namítal rozpor s § 68 odst. 3 správního řádu, který podle něj spočíval v tom, že oba správní orgány pominuly jeho námitku v podání z října 2018 (uplatněnou v řízení před Krajským úřadem Středočeského kraje), že žádost neprokazuje splnění podmínek č. 27 až 43 závazného stanoviska EIA z 6. 6. 2017. Závazné stanovisko mělo být podkladem rozhodnutí ve věci, protože obsahuje řadu důležitých informací a podmínky závazného stanoviska EIA by se neměly zásadně lišit od podmínek rozhodnutí o udělení výjimky. Součástí podkladů rozhodnutí sice je Dokumentace EIA (2010) a její posudek, ale chybí stanovisko EIA (a následné závazné stanovisko EIA). Správní orgány v rozporu s § 50 odst. 3 správního řádu nevzaly v potaz závazné stanovisko EIA jako podklad pro své rozhodnutí.
11. V čl. IV. bod 6. žaloby (*K namítanému rozporu s § 45 správního řádu, rozpor s § 68 odst. 2 správního řádu*) žalobce a) namítl, že prvostupňové rozhodnutí je neurčité a nesrozumitelné, protože odkazuje na projektovou dokumentaci označenou pouze rokem. Tato námitka, stejně jako námitka, že výjimka dle § 56 ZOPK musí být udělena pro všechny zvláště chráněné druhy živočichů a rostlin, do jejichž ochrany by mohlo být stavbou škodlivě zasahováno, nebyla žalovaným v napadeném rozhodnutí přezkoumatelně vypořádána.
12. V čl. IV. bod 7. žaloby (*Nezákonné závazné podmínky napadeného rozhodnutí*) žalobce a) označil za nezákonnou a věcně nesprávnou závaznou podmínku č. 11 ve výroku III. prvostupňového rozhodnutí. Podle žalobce a) platnost výjimky měla být uvedena ve výroku II. prvostupňového rozhodnutí, dále platnost výjimky po dobu 10 let je neodůvodněně dlouhá ve vztahu k předmětu řízení a v rozporu s veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny. Podle žalobce a) žalovaný odpovídající odvolací námitku na dvou místech napadeného rozhodnutí, označených v žalobě, vypořádal vnitřně rozporně a nepřezkoumatelně. Dále žalobce a) s odkazem na posudek RNDr. V. namítal, že závazná podmínka č. 9 je nezákonná, neboť v případě předmětů ochrany ze strany evropských směrnic vyjmenovaných v žalobě, § 45i ZOPK vyžaduje, aby uložená kompenzační opatření byla zajištěna před realizací záměru. Podle žalobce a) pojmy *souběžně se stavbou* (podmínka č. 9) a *před realizací záměru* (zákonný požadavek) představují odlišné časové okamžiky. Žalobce a) tudíž namítl rozpor s § 45i ZOPK.
13. V čl. IV. bod 8. žaloby (*K tvrzenému doplnění kvantifikace druhů*) žalobce a) s odkazem na posudek RNDr. V. namítl, že žadatel v řízení nepředložil kvantifikaci živočišných druhů. Žalovaný pochybil, když se touto námitkou nezabýval, ač žalobce a) svou námitku podložil posudkem RNDr. V.. Navíc byly s odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 As 213/2019-110, bod 19, a ze dne 27. 11. 2013, č. j. 4 As 141/2013-28, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2020, č. j. 10A 71/2018-244, správní orgány povinny podle § 50 odst. 3 správního řádu zjistit všechny okolnosti důležité pro

ochranu veřejného zájmu. Žalovaný dále chybně nepřipustil jako důkaz posudek RNDr. V., čímž zatížil řízení podstatnou vadou, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

14. Dále v čl. IV. bod 9. žaloby (*K namítané nedostatečnosti a zastaralosti podkladových výzkumů*) žalobce a) namítl, že správní orgány vycházely z hodnocení podle § 67 ZOPK, které nebylo přepracováno a aktualizováno v souladu s vyhláškou č. 142/2018 Sb. Žalovaný zjistil rozpor posudku doc. F. s požadavky uvedené vyhlášky, ale chybně z něj nevyvodil žádné závěry, toleroval nezákonnost s cílem minimalizace zatěžování žadatele a prezentoval právní názor rozporný s § 50 a § 56 ZOPK, které požadují, aby pro všechny vyhláškou zakotvené zvláště chráněné druhy živočichů a rostlin, do jejichž ochrany by mohlo být škodlivě zasahováno, byla udělena výjimka dle § 56 ZOPK. Podle žalobce a) byl nezákonný požadavek žalovaného v napadeném rozhodnutí, aby žalobce a) případně sdělil informace o výskytu dalších ZCHDŽ, a svá tvrzení prokázal, neboť správní orgány byly povinny zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. Z podkladů předkládaných účastníky totiž spolehlivě vyplynul výskyt dalších ZCHDŽ v území, a proto se měly správní orgány řádně zabývat námitkami a nespokojit se s nedostatečným posudkem doc. F., jehož závěry byly vyvráceny posudkem RNDr. V..
15. V čl. IV. bod 10. žaloby (*Znalecký posudek, další nezákonnosti napadeného rozhodnutí*) žalobce a) namítl, že posudek RNDr. V. prokázal, že napadené rozhodnutí nezakotvuje v rozporu s § 50 a § 56 ZOPK žádná zmírňující opatření pro některé ZCHDŽ, že v území se vyskytují další ZCHDŽ a že podklady shromážděné v řízení žadatelem a správním orgánem jsou nedostatečné. Žalobce a) explicitně v odvolání odkázal na celý obsah posudku RNDr. V. a učinil jej nedílnou součástí svých odvolacích námitek. Žalovaný daný posudek jako nový důkaz nepřipustil a v rozporu s obsahem podání žalobce a) v odvolacím řízení uzavřel, že žalobce a) závěry posudku neuplatnil jako odvolací námitky. V důsledku toho žalovaný nevypořádal v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu odvolací námitky žalobce a) a napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné. Podle žalobce a) je podstatné, zda určité skutkové okolnosti v době rozhodnutí žalovaného reálně existovaly, nikoli zda jimi bylo argumentováno, nebo zda existoval důkazní prostředek, který o nich vypovídá.
16. V čl. IV. bod 11. žaloby (*Rozpor s § 3 ve spojení s § 50 odst. 3 správního řádu*) žalobce a) namítal, že správní orgány nedostatečně zjistily stav věci a okolnosti důležité pro ochranu zájmu na ochraně životního prostředí a zdraví obyvatel.
17. A konečně v čl. IV. bod 12. žaloby (*Rozpor s § 68 odst. 3 správního řádu*) žalobce a) namítl, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Žalobce a) odkázal na důvody uvedené na jiných místech žaloby. Podle žalobce a) postupoval žalovaný nesprávně, pokud vyšel z toho, že nemusí vypořádávat námitky vznesené na počátku řízení a v dalších fázích řízení neopakované, protože účastníci nemusí v každé fázi řízení opakovat své předchozí námitky. Absence vypořádání námitek vede k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí a je důvodem pro jeho zrušení, bez ohledu na to, zda účastník doložil, jak se nevypořádání námitek dotkne jeho hmotných práv. Žalobce a) konstatoval, že prvostupňový orgán nevypořádal některé jeho námitky, které zopakoval. Žalobce a) odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2009, č. j. 9 As 88/2008-301, a jím potvrzené právo účastníka správního řízení na vypořádání jeho námitek. Žalobce a) poukázal na to, že žalovaný řádně nevypořádal odvolací námitku, že odmítnutí jím předloženého posudku se znaleckou doložkou ve smyslu § 56 správního řádu nelze pro rozpor s § 50 odst. 4 správního řádu považovat za splnění § 68 odst. 3 správního řádu.

Posudek je nadán závazností a neuplatní se pro něj volné hodnocení důkazů a správní orgány měly pečlivě přihlížet k tomu, co uvedli a předložili účastníci řízení (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007-84).

18. Závěrem své žaloby žalobce a) navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a žalovanému uložil povinnost uhradit žalobci a) náklady řízení.

III.

Žaloba žalobce b)

19. Žalobce b) rovněž ve své žalobě nejprve vymezil předmět řízení a napadené rozhodnutí a také uvedl, že svou žalobou napadá celou výrokovou část napadeného rozhodnutí. Taktéž se věnoval své žalobní legitimaci, když dovodil, s odkazem na § 9a odst. 1 ve spojení s § 3 písm. i) bod 2 zákona EIA, čl. 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy a ustálenou judikaturu svou žalobní legitimaci z toho, že je spolkem podle § 70 odst. 2 ZOPK, jehož hlavním posláním podle jeho stanov je ochrana přírody a krajiny. Žalobce b) je pobočným spolkem s vlastní právní subjektivitou spolku Děti Země.
20. Následně žalobce b) argumentoval v části žaloby označené jako žalobní námitky. Stejně jako žalobce a), tak i žalobce b) označil napadené rozhodnutí jako nezákonné a věcně nesprávné, přičemž tvrdil, že byl napadeným rozhodnutím přímo zkrácen na svých hmotných i procesních právech ve smyslu § 65 odst. 1, resp. 2 s. ř. s., a dovolával se svého práva na příznivé životní prostředí a práva na spravedlivý proces. Žalobce b) uplatnil následující žalobní námitky.
21. Žalobce a) v čl. IV. bod 1. žaloby (*Rozpor s § 56 odst. 7 ZOPK*) namítl, že přes jeho odvolací námitku žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutí, ač v něm v rozporu s § 56 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK a rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 27. 1. 2022, č. j. 51 A 108/2020-53, bod 47, a rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 14. 7. 2020, č. j. 31 A 72/2019-203, body 24 až 26, nebyl dostatečně stanoven způsob kontrol orgánu ochrany přírody. Závazná podmínka č. 6 prvostupňového rozhodnutí totiž podle žalobce b) neobsahuje konkrétní věcné a časové vymezení průběžných kontrol orgánu ochrany přírody od zahájení prací až do vydání kolaudačního souhlasu, což představuje řádově desítky let. Odkaz žalovaného na § 5b odst. 5 ZOPK není přiléhavý, neboť ten řeší jen informační povinnost žadatele, nikoli konkrétní průběžnou kontrolní činnost orgánu ochrany přírody. Stejně posoudil žalobce b) i odkaz žalovaného na § 85 odst. 1 ZOPK, neboť schválení § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK by tak bylo absurdní. Navíc má § 5b odst. 5 ZOPK jiný účel než § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK, neboť v prvním případě jde o zajištění informační povinnosti žadatele a v druhém případě o zajištění vlastní průběžné kontrolní činnosti orgánu ochrany přírody. Podle žalobce b) nelze ani přisvědčit závěru žalovaného, že možnost průběžné kontroly je stejná jako zákonem stanovená povinnost této kontroly nebo že stačí odkázat na ZOPK. Podle žalobce b) i jiné správní orgány nesprávně aplikují § 56 odst. 7 ve vztahu k § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK, kdy žalobce b) odkázal na rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 27. 7. 2016, potvrzené rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 3. 2019. Dále žalobce b) s odkazem na svou odvolací námitku namítl, že v povolené výjimce chybí v rozporu § 56 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK u většiny ZCHDŽ i jen přibližný údaj o jejich počtu, na které se rozhodnutí vztahuje, což způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Správní orgány neidentifikovaly chráněné zásahem dotčené zájmy z hlediska ochrany přírody a řádně nezjistily u většiny druhů ani

řádově množství dotčených jedinců, což je v rozporu se dvěma směrnicemi EU a čl. III odst. 4 Dohody o ochraně populací evropských netopýrů. Česká republika nepodnikla v případě stavby přiměřené kroky na ochranu netopýrů, ačkoliv o jejich přítomnosti možném ohrožení věděla.

22. Dále žalobce b) v čl. IV. bod 2. žaloby (*Znalecký posudek – absence aktuálního biologického hodnocení v počty*) namítl s odkazem na § 56 odst. 7 ZOPK v průběhu správního řízení nedostatečně zjištěný skutkový stav z důvodu, že přes odvolací námitku žalobce b) nebyly provedeny aktuální přírodovědné průzkumy, kterými bylo možné jak nalézt další nové ZCHDŽ, tak i mohly být přesvědčivě doloženy aktuální počty škodlivě zasažených ZCHDŽ. V této souvislosti žalobce b) poukázal na posudek RNDr. V. a namítl, že žalovaný pochybil, když se s tímto posudkem odmítl zabývat, ač zpochybnil skutkový stav zjištěný správními orgány. Žalobce b), stejně jako žalobce a), poukázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 As 213/2019-110, bod 19, a ze dne 27. 11. 2013, č. j. 4 As 141/2013-28, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2020, č. j. 10A 71/2018-244, z nichž hojně citoval. Podle žalobce b) žalovaný pochybil i tím, že v rozporu s § 50 odst. 3 správního řádu po žalobci b) vyžadoval prokázání skutkového stavu, ač měly správní orgány samy zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu.
23. Závěrem žalobce b) navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a žalovanému uložil povinnost uhradit žalobci b) náklady řízení.

IV.

Vyjádření žalovaného k žalobám

24. Žalovaný podal k žalobě žalobce a) vyjádření ze dne 1. 9. 2022 a k žalobě žalobce b) vyjádření ze dne 22. 9. 2022. Žalovaný navrhl obě žaloby jako nedůvodné zamítnout.
25. K žalobě žalobce a) žalovaný nejprve předeslal, že žalobní důvody se do značné míry shodují s odvoláním tohoto žalobce proti napadenému rozhodnutí. Žalovaný považuje veškeré žalobní body za velmi obecné, nezohledňující skutečný obsah napadeného rozhodnutí. Žalovaný rovněž poukázal na to, že předmětná žaloba pouze s drobnými odchylkami kopíruje předchozí žalobu žalobce v obdobné věci, která je zdejším soudem projednávána pod sp. zn. 55 A 36/2022, a proto předmětná žaloba obsahuje řadu tvrzení nepravdivých, která mohla být relevantní součástí uvedené předchozí žaloby, avšak předložené věci se netýkají.
26. K prvnímu žalobnímu bodu žalovaný odmítl jako nepravdivé tvrzení žalobce a), že by žadatel požadoval udělení výjimky do doby kolaudace stavby, neboť v původním návrhu žádný konkrétní požadavek v tomto směru formulován nebyl. Žalovaný v přechodném řízení o odvolání, kdy svým rozhodnutím ze dne 1. 9. 2020 zrušil předchozí rozhodnutí prvostupňového orgánu ve věci samé, uložil prvostupňovému orgánu, aby otázku časové působnosti výjimky v souvislosti s absencí návrhu v dalším řízení vyjasnil. V tomto směru pak prvostupňový orgán vyzval žadatele k doplnění daného návrhu, přičemž žadatel svou žádost doplnil podáním ze dne 27. 4. 2021. Bylo tedy postupováno v režimu odstranění vad žádosti, nikoli v režimu změny žádosti či jejího rozšíření, jak uvažuje žalobce a). Žalobci a), stejně jako dalším účastníkům řízení, byla dána možnost se k návrhu v jeho konečné podobě vyjádřit, ovšem žádný z účastníků řízení nevznesl žádných námitek. Žalovaný doplnit, že žalobce a) ani v průběhu celého správního řízení žádnou námitku ohledně údajné absence řádného procesního postupu rozšíření žádosti neuplatnil, učinil tak až ve správní žalobě. Nelze proto žalovanému vytýkat, že se touto otázkou v předchozím odvolacím řízení nad

rámec žalobcova odvolání nezabýval. Žalovaný odmítl i další námitku, a to tvrzenou zmatečnost ohledně výčtu ZCHDŽ, o nichž bylo vedeno řízení o výjimce. Žalovaný již v napadeném rozhodnutí odůvodnil, že celé správní řízení bylo vedeno pro 28 ZCHDŽ, ovšem žalobce a) ve své žalobě na zdůvodnění žalovaného nijak nereaguje. Žalovaný na doplnění poukázal na obecnou povinnost správních orgánů být každému žadateli při odstraňování vad jeho žádosti nápomocen.

27. K druhému žalobnímu bodu žalovaný uvedl, že k žalobcem a) prosazovanému posudku RNDr. V. nepřihlédl proto, že obsahoval právní hodnocení, přičemž v podrobnostech odkázal na odůvodnění svého postupu na str. 4 a 5 napadeného rozhodnutí. Podle žalovaného z označení posudku i z jeho obsahu je patrné, že RNDr. V. se věnuje jednotlivým částem prvostupňového rozhodnutí a vlastní interpretaci podkladů řízení, když dokonce hodnotí i formální náležitosti daného rozhodnutí. K tomu využívá výhradně podklady zpracované doc. F. a některá starší nálezová data. Posudek se tedy hodnocením „skutkových okolností prvostupňového rozhodnutí“, jak tvrdí žalobce a), nezabývá, když RNDr. V. nedokládá, že by se terénnímu průzkumu lokality věnoval. Podle žalovaného je posudek RNDr. V. dokladem odborného střetu zpracovatele posudku a doc. F., ovšem žalovaný není povolán k tomu, aby tento střet jakkoli posuzoval či moderoval. Žalovaný zdůraznil, že žádný z podkladů správního řízení nebyl pro správní orgány závazný, přičemž všechny podklady, včetně posudků doc. F. a RNDr. V. byly v nalézacím řízení volně hodnoceny jednotlivě a ve vzájemných souvislostech. Žalovaný rovněž zmínil, že nepochybně odbornou erudici RNDr. V. v oblasti ekologie a zoologie, ovšem z obsahového hlediska zůstal jeho posudek bez věcného příspěvku k poznání skutkového základu věci. Pokud by bylo možné z příspěvků RNDr. V. dovodit jakékoli ověřitelné skutkové okolnosti podstatné z hlediska poznání skutkového základu řízení, založené především na vlastním průzkumu a poznání dané lokality, jistě by byly tyto okolnosti v řízení náležitě procesně zhodnoceny. K námitce o tom, že doc. F. již není autorizovanou osobou ve smyslu ZOPK, žalovaný uvedl, že doc. F. v době zpracování biologického hodnocení záměru nepochybně autorizovanou osobou byl, přičemž jeho pozdější rozhodnutí již neusilovat o prodloužení autorizace nemá vliv na formální ani věcnou stránku takového hodnocení. RNDr. V. rovněž není autorizovanou osobou. Žalovaný v napadeném rozhodnutí objasnil, že výjimka ze zákazů k ochraně ZCHDŽ se v konkrétní věci může vždy vztahovat pouze na ty ZCHDŽ, u kterých lze předpokládat jakýkoli negativní vliv činnosti, jejíž výsledky se tak mohou dostat do kolize se zákazy k ochraně ZCHDŽ. V případě ZCHDŽ uvedených ve výroku I. prvostupňového rozhodnutí byl negativní vliv vyloučen. Zbývá dodat, že vyskytuje-li se v lokalitě konkrétní ZCHDŽ, pro který výjimka ze zákazů udělena nebyla, pak se na ochranu jedinců tohoto druhu vztahují veškeré zákazy uvedené v § 50 odst. 1 a 2 ZOPK, které je nezbytné respektovat. Jelikož žadatel o výjimku pro tyto ZCHDŽ proti výroku I. prvostupňového rozhodnutí odvolání nepodal, je ve vztahu k těmto ZCHDŽ nadále vázán zákazy uvedenými v § 50 odst. 1 a 2 ZOPK.
28. K třetímu žalobnímu bodu zabývajícím se otázkami souvisejícími s problematikou (ne)souhlasů vlastníků pozemků s umístěním kompenzačních opatření žalovaný předně namítl, že žalobce a) beze zbytku opakuje svou námitku uvedenou v odvolání, se kterou se již žalovaný řádně vypořádal. Podle žalovaného vlastníci pozemků nejsou účastníky správního řízení o výjimce dle § 56 ZOPK, což bylo potvrzeno soudní praxí. V předcházejícím odvolacím řízení byl žalovaným shledán nedostatek v absenci stanovisek (nikoli souhlasů) vlastníků pozemků k návrhu kompenzačních opatření, ovšem nejednalo

se o podmínku, bez které nelze o výjimce případně kladně rozhodnout. Posléze však byly správní orgány povinny respektovat, že na základě doplněného návrhu doznal skutkový základ podstatných změn, když se dosavadní kompenzační opatření stala součástí vlastního stavebního záměru jako samostatné stavební objekty. Tím pozbyl požadavek na doložení stanovisek vlastníků z hlediska posouzení umístění opatření a jejich perspektivní účinnosti v tomto řízení na původním významu a potřebnosti. Žalovaný rovněž poukázal na § 56 či § 67 odst. 4 ZOPK, které jako nutnou podmínku k umístění kompenzačního opatření souhlas vlastníka pozemku neobsahují, tudíž správní orgán nemůže o vlastní vůli tímto souhlasem udělení výjimky podmiňovat. V rámci stanovisek vlastníků pozemků bylo očekáváno sdělení podstatných skutečností, které by měly vliv na vhodnost ukládaného opatření, či které by svědčily pro jeho alternativní řešení. Prostý nesouhlas tyto informace neposkytuje. Smyslem předchozí argumentace žalovaného bylo získat maximum informací pro řádné zhodnocení ukládaných opatření, nikoli vytvářet mimo zákonnou úpravu prostor pro blokování rozhodovací činnosti prvostupňového orgánu. Není dále pravdivým tvrzení žalobce a) o absenci sdělení ministerstva ze dne 3. 7. 2019 mezi podklady řízení, když tento dokument je v předmětném správním spisu založen (položka 17 spisového přehledu). Nicméně toto sdělení nebylo podkladem aktuálního rozhodnutí, neboť na něm byla založena původní správní úvaha stran účastenství v řízení. Pokud jde o námitku budoucí neúčinnosti kompenzačních opatření, tato je položena toliko v obecné rovině bez bližší specifikace jakýchkoli údajně nedostatečných podmínek. Prvostupňový orgán se kvalitou těchto opatření zabýval a uložil některé doplňující podmínky, přičemž žalobce a) v odvolacím řízení žádné nedostatečné opatření neoznačil a nečiní tak ani v rámci žaloby.

29. K bodu 4. žaloby žalovaný upozornil, že žalobce a) opakuje obsah předchozího odvolání o existenci a převaze veřejného zájmu na výstavbě D3, přičemž žalovaný se s těmito odvolacími námitkami dostatečně vypořádal v napadeném rozhodnutí. K namítané absenci vlastního vyhodnocení podmínek pro udělení výjimky žalovaný uvedl, že se v napadeném rozhodnutí zabýval tím, zda kýžené úvahy učinil nalézací správní orgán, a tyto úvahy hodnotil, přičemž je shledal adekvátními a věcně správnými, a proto je v napadeném rozhodnutí aproboval. K námitce o povinnosti přihlédnout k alternativnímu řešení záměru výstavby vlastní dálnice D3 „východní“ variantou, žalovaný opět odkázal pro shodnost této námítky s odvolací námitkou. Podle žalovaného orgánu ochrany přírody v řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK nepřísluší měnit navrhovaný průběh liniové stavby, byla-li tato otázka vyřešena v procesu posuzování vlivů záměru na životní prostředí. Předmětem posuzování byly obě zmíněné varianty, přičemž jako nejvýhodnější byla vyhodnocena právě varianta „západní“, která se následně stala součástí územních plánů dotčených obcí a rovněž byla potvrzena Nejvyšším správním soudem jako součást Zásad územního rozvoje Středočeského kraje. Již v procesu EIA byly porovnávány obě varianty, přičemž právě „západní“ varianta byla ve výsledku preferována. Pouze v případě takového alternativního řešení záměru, které nebylo v procesu EIA uvažováno (což není tento případ), je v řízení o výjimce podle § 56 ZOPK třeba prokázat, že se jedná o variantu reálnou a uskutečnitelnou a zároveň doložit, že daná varianta může představovat menší zásah do přirozeného vývoje chráněných druhů rostlin a živočichů (blíže viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2018, č. j. 4 As 126/2018–70). Orgán ochrany přírody udělením výjimky pro konkrétní škodlivou činnost tuto činnost současně nepovoluje. Pokud tedy došlo k udělení výjimky pro část stavby „západní“ varianty dálnice D3, neznamená to, že by orgán ochrany přírody tuto variantu jakkoli povoloval. Bude-li výsledkem dalšího stavebního řízení jiné řešení záměru, které bude jinou škodlivou činností, pak bude taková

změna vyžadovat nepochybně nové posouzení.

30. K bodu 5. žaloby žalovaný opět upozornil, že i tato námitka v zásadě opakuje předchozí důvody odvolání, přičemž žalovaný se tedy jejím obsahem již zabýval. Není pravdou, že by žalovaný ponechal námitku bez vypořádání. Žalovaný proto pouze zopakoval, že řízení o výjimce dle § 56 ZOPK není řízením navazujícím na proces EIA. Jakékoli podmínky stanovené v závazném stanovisku EIA nejsou závazné pro obsah rozhodnutí dle § 56 ZOPK, stejně tak toto rozhodnutí není způsobitelné podmínky závazného stanoviska činit právně závaznými pro vlastní činnost. Zcela irrelevantní je z těchto důvodů požadavek na vydání ověřujícího stanoviska k závaznému stanovisku EIA před vydáním rozhodnutí dle § 56 ZOPK.
31. Podle žalovaného i šestý žalobní bod je zcela ve shodě s předchozí odvolací námitkou, na kterou již žalovaný v napadeném rozhodnutí reagoval. Žalobce a) neuvádí žádné skutečnosti, které by měly být v předchozím odvolacím řízení žalovaným opomenuty či snad nesprávně pochopeny. Žalobce a) tuto námitku činí jedním z žalobních bodů, aniž by uvedl ohledně tvrzeného nepochopení jeho předchozích odvolacích námitek nic bližšího.
32. K bodu 7. žaloby žalovaný nejprve uvedl, že výhrady žalobce a) vůči části odůvodnění napadeného rozhodnutí týkající se podmínky č. 11 stanovené v prvostupňovém rozhodnutí jsou poněkud nekorektní, když jsou dávány do vzájemné souvislosti dvě různé pasáže reagující na zcela odlišné námitky. Na str. 12 napadeného rozhodnutí žalovaný reagoval na velmi obecnou námitku žalobce a) ohledně „neopodstatněně dlouhé doby platnosti výjimky“. Text na str. 3 napadeného rozhodnutí se týká žalobcem tvrzeného nesouladu návrhu odvolatele a stanovené doby platnosti. Obě argumentace se tedy liší mírou podrobnosti adekvátní obsahu konkrétní odvolací námity, nejedná se však o argumentaci jinak odlišnou či rozporuplnou. Obecněji formulovaný výraz doba platnosti výjimky se věcně nijak neodlišuje od konkrétněji formulované doby účinnosti rozhodnutí o výjimce. K namítané nezákonnosti podmínky č. 9 a žalobcem odkazovanému § 45i ZOPK žalovaný vyjádřil přesvědčení, že daná podmínka adekvátním způsobem zaručuje funkčnost kompenzačních opatření v době, kdy bude těchto opatření z hlediska zmírnění vlivu na populace ZCHDŽ reálně potřeba. Příkladem lze poukázat na otázku náhradních stanovišť pro umístění transferovaných ZCHDŽ, která již ve smyslu této podmínky musí být v době záchranných transferů schopna poskytnout těmto ZCHDŽ dostatečné životní podmínky. Žalobce a) nijak neargumentuje ve prospěch jeho názoru ohledně nutnosti postupovat při formulaci podmínek výjimky dle § 56 ZOPK striktně dle pravidel v § 45i ZOPK, které se týkají odlišných procesů posuzování záměrů orgánem ochrany přírody. Podmínky napadeného rozhodnutí jsou dle explicitního odkazu formulovány na základě § 56 a § 67 odst. 4 ZOPK.
33. K bodu 8. žaloby týkajícímu se doplnění kvantifikace dotčených ZCHDŽ žalovaný uvedl, že se touto námitkou zabýval na str. 14 a 15 napadeného rozhodnutí. Podle žalovaného proto opět není pravdivé tvrzení žalobce a) o tom, že by se žalovaný odmítl příslušnou odvolací námitkou zabývat. Námitka nebyla shledána obecnou, ale nedůvodnou. Pokud jde o kvantifikaci ZCHDŽ, tato byla žadatelem v řízení doplněna, přičemž prvostupňový orgán se poskytnutými údaji adekvátně zabýval, jak je patrné z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí. Žalobcem a) odkazovaná soudní rozhodnutí žalovaný považoval za nepřiléhavá, přičemž opakovaně zdůraznil, že posudek RNDr. V. neposkytoval žádná nová skutková zjištění, pouze hodnotil právní úroveň prvostupňového rozhodnutí a jeho podkladů. Návrh žalobce a) na výslech RNDr. V. jako svědka v soudním

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

řízení (v odvolacím řízení takový návrh žalobce a) nevznese) žalovaný považoval na nadbytečný, přičemž upozornil, že žalobce a) neuvedl nic, co by mělo takový výsledek objasnit. RNDr. V. sám žádný terénní průzkum lokality neprováděl, tudíž ani nemůže poskytnout žádná empirická data o početnosti jednotlivých ZCHDŽ.

34. K devátému žalobnímu bodu namítajícímu údajnou nedostatečnost a zastaralost průzkumů pro biologické hodnocení lokality žalovaný opět poukázal na to, že jde o opakování odvolací námitky, se kterou se žalovaný v napadeném rozhodnutí rovněž vypořádal. To však žalobce a) opět ponechává bez povšimnutí, proto žalovaný i na tomto místě odkázal na příslušné pasáže odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde se zabývá otázkou údajné zastaralosti podkladů, otázkou nesení břemene tvrzení a břemene důkazního a konečně i otázkou již zmíněného striktního přístupu k aplikaci § 56 ZOPK.
35. Ve vyjádření k bodu 10. žaloby žalovaný nesouhlasil s žalobcem a) v tom, že by měl být povinen v napadeném rozhodnutí vypořádávat jednotlivé názory RNDr. V. vyjádřené v jeho posudku, který byl sice přiložen k odvolání, ovšem aniž by odvolací námitky byly na tomto posudku založeny. Žalovaný již sdělil důvody, pro které k posudku RNDr. V. nepřihlížel. Jelikož se posudek RNDr. V. zabýval právním hodnocením prvostupňového rozhodnutí, nelze na něj nahlížet jinak než jako na tvrzení, která k napadenému rozhodnutí zaujímá RNDr. V., ten ovšem nebyl účastníkem předmětného správního řízení ani zástupcem žádného z účastníků. Jednalo se o třetí osobu, která neměla v řízení žádné procesní postavení (nejednalo se o znalce ustanoveného dle § 56 správního řádu), a tedy na jeho vyjádření nelze brát zřetel. Jak žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, měl-li žalobce a) za to, že RNDr. V. zjistil určité nezákonnosti napadeného rozhodnutí, nic mu nebránilo v tom tyto nezákonnosti sám tvrdit v obsahu odvolání a učinit je tak předmětem odvolacího přezkumu. Pokud i v této souvislosti žalobce a) poukazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, pak žalovaný opakuje, že ta se týká existence skutkových okolností věci v době jejího meritorního řešení a důkazů o těchto skutečnostech zjištěných posléze. Posudek RNDr. V. však žádné skutkové okolnosti, které by tu v době rozhodování byly, neprokazuje.
36. A konečně k poslednímu bodu žaloby namítajícímu další rozpory napadeného rozhodnutí s § 68 odst. 3 správního řádu, které spočívaly v nevypořádání řady námitek uplatněných v úvodních fázích správního řízení, žalovaný odkázal na napadené rozhodnutí, kde uvedl, že od doby uplatnění těchto námitek byla vydána tři rozhodnutí ve věci a celý proces byl opakovaně doplňován. Žalovaný je toho názoru, že procesně aktivní účastník řízení, pokud má za to, že tyto prvotní námitky jsou přes dosavadní průběh řízení stále aktuální, měl by na nich výslovně trvat. Krom toho je řada těchto údajně nevypořádaných námitek evidentně obsažena v pozdějších námitkách žalobce (např. námitka procesních práv účastníků či námitky vůči podkladům řízení), z části byly zjevně vyřešeny v průběhu dalšího řízení (činnost biologického dozoru či otázka projektové dokumentace), z části se věci vůbec netýkají (námitka vlivu budoucích činností, které mohou na stavbu dálnice D3 navazovat). Žalovaný má tak za to, že v uvedeném ohledu napadené rozhodnutí ani prvostupňové rozhodnutí nepřezkoumatelností netrpí.
37. Žalovaný se rovněž vyjádřil k žalobě žalobce b), kde v úvodu konstatoval, že žalobcem b) tvrzenou věcnou žalobní legitimaci spornou nečiní. Pokud však žalobce b) zakládá z části svou argumentaci na zvláštních pravidlech procesu EIA či na tento proces navazujícího řízení o umístění stavby, mívá se tato argumentace se skutkovým i právním základem daného

správního řízení.

38. Ve svém vyjádření k prvnímu žalobnímu bodu žalovaný předně nesouhlasil s tvrzením žalobce b), že by se správní orgány nevěnovaly určení způsobu kontrol plnění výjimky ve smyslu § 56 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK. Žalovaný respektoval pozitivní právní úpravu i judikatorní požadavky na nutnost aplikace uvedených pravidel. Absence naplnění uvedených ustanovení v prvním z meritorních rozhodnutí prvostupňového rozhodnutí byla jedním z důvodů, pro které bylo toto rozhodnutí jako nezákonné zrušeno předchozím rozhodnutím žalovaného ze dne 1. 9. 2020. V aktuálně přezkoumávaném prvostupňovém rozhodnutí již prvostupňový orgán dostatečným způsobem určil způsob provádění kontrol, adekvátně tomu, že zahájení těchto kontrol je spojeno s počátkem faktického využívání výjimky, které je svázáno se zahájením přípravných prací na výstavbě záměru, kdy toto zahájení lze očekávat nejdříve v horizontu vyšších jednotek příštích let. Žalovaný odkázal na podmínky č. 6 až 8 prvostupňového rozhodnutí a na str. 13 a 14 napadeného rozhodnutí. Z obsahu uvedených podmínek si žalobce b) mohl učinit úsudek o četnosti a způsobu provedení kontrol, aby mohl tuto četnost či způsob provedení posoudit a případně navrhnout jiné řešení, ovšem žádné věcné námitky proti zvolenému řešení kontrol nebyly vzneseny. Žalobce b) dokonce vytýká žalovanému jako nesprávný odkaz na ustanovení § 5b odst. 5 ZOPK, ačkoli správní orgány žádný takový odkaz ve svých rozhodnutích neučinily. Pokud je správním orgánům vytýkáno nedoplnění údajů o početnosti ZCHDŽ, na které se má výjimka vztahovat, pak žalovaný odkázal na str. 14 a 15 napadeného rozhodnutí, kde se touto námitkou zabýval, což ovšem žalobce b) zcela přehlíží. Vlastní kvantifikace ZCHDŽ byla žadatelem v řízení doplněna, přičemž prvostupňový orgán se poskytnutými údaji adekvátně zabýval. K námitce žalobce b) o nepodniknutí žádných kroků k ochraně netopýrů žalovaný upozornil, že tato námitka byla poprvé uplatněna až ve správní žalobě, tudíž na to nemohlo být v napadeném rozhodnutí reagováno. Žalovaný k tomu dále uvedl, že povědomí o výskytu netopýrů a jejich možném ohrožení stavbou záměru z podkladů rozhodnutí nevyplývá.
39. Žalovaný se dále vyjádřil ke druhému okruhu žalobních námitek, a to tak, že žalobce b) tam zejména cituje obsáhlé pasáže svého předchozího odvolání, pro které v žalobě hledá oporu v posudku RNDr. V., ovšem samotný žalobce b) daný posudek ve správním řízení neuplatnil. Poté žalovaný zopakoval již dříve uvedené důvody procesní neupotřebitelnosti posudku RNDr. V.. Není pravdivým tvrzení žalobce b), že by se žalovaný odmítl zabývat uvedeným posudkem pro jeho obecnost.
40. Závěrem žalovaný uvedl, že námitky žalobce b) jsou formulovány bez skutečného zřetele k tomu, jak ve věci žalovaný rozhodl. V obecnější rovině k tomu doplnil, že považuje za krajně účelové, pokud žalobci prakticky pouze zformulují správní žalobu s akcentem na vlastní žalobní legitimaci, avšak v obsahu žaloby se ani nesnaží s rozhodnutím věcně a konkrétně polemizovat. O kvalitě přístupu žalobce b) z pozice spolku, jehož hlavním posláním má být ochrana přírody, svědčí i to, že jeho námitky dokonce směřují k jinému rozhodnutí, kdy žalobce b) opomene některé pasáže již dříve formulované žaloby v jiné věci přizpůsobit aktuálně napadanému rozhodnutí. Smyslem účasti spolků, jejichž hlavním cílem je ochrana životního prostředí, je možnost poskytnout v řízeních ve věcech ochrany přírody cestu a prostor těmto spolkům pro uplatnění odborných příspěvků k řešení konkrétní věci. Ve smyslu výše uvedeného žalobce b) tento účel zcela vyprazdňuje.

V.

Replika žalobce a)

41. Žalobce a) k vyjádření žalovaného k žalobě podal repliku ze dne 19. 9. 2022, ve které předně odkázal na žalobní námitky uvedené v žalobě, na nichž i nadále setrval. Poté postupně reagoval na vyjádření žalovaného dle jednotlivých žalobních bodů, když souhrnně lze říci, že na nich i přes vyjádření žalovaného setrval a naopak jednotlivá vyjádření žalovaného odmítl.
42. K prvnímu žalobnímu bodu žalobce a) namítal, že to byly správní orgány, kdo začal svá první vydaná rozhodnutí na první z úseků dálnice D3 kopírovat do dalších následně vydaných rozhodnutí na dalších úsecích, a žalobci a) nezbyvalo, než v odvoláních a žalobě reagovat na argumentaci žalovaného, která se opakuje z předchozích rozhodnutí. I v této souvislosti se může jednat o porušení § 68 odst. 3 správního řádu. Podle žalobce a) z tvrzení žalovaného vyplývá, že správní orgány překročily rozsah dispoziční zásady dle § 45 správního řádu, když rozhodovaly o jiném (větším) rozsahu (počtu druhů), než žadatel žádal. K druhému žalobnímu bodu žalobce a) uvedl, že pokud by snad posudek RNDr. V. obsahoval části, které jsou právním hodnocením, pak je povinností správního orgánu nepřihlídnout jen k těmto částem, nýbrž k celému posudku. Je zodpovědností znalce, jakou zvolí metodu a podklady pro své znalecké zkoumání. Žalovaný zcela nesmyslně tvrdí, že znalec by měl provádět vlastní terénní zkoumání předmětné lokality. Podklady, které znalec použil pro své závěry, jsou uvedeny v závěru posudku. V případě třetího žalobního bodu žalobce a) konstatoval, že vyjádření žalovaného nepřináší žádnou novou argumentaci, a proto plně odkázal na svá žalobní tvrzení. Shodně platí o vyjádření k žalobnímu bodu č. 5, 9 a 11. Ke čtvrtému žalobnímu bodu žalobce a) uvedl, že jasně prokázal, že v proběhlém procesu EIA bylo prokázáno, že z hlediska ochrany přírody a krajiny byla jako příznivější vyhodnocena varianta „východní“, nikoliv nyní sledovaná „západní“ varianta záměru, a že žalovaný se touto argumentací zcela opomněl zabývat. Rovněž poukázal na metodiku Evropské komise k opravě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. 6. 2001, podle které provedená změna znamená, že všechny varianty identifikované jako rozumné se musí posuzovat na stejné úrovni detailnosti. Toto by mělo mít podle názoru žalobce vliv na předmětné řízení a východní varianta měla být hodnocena v rámci předmětného řízení. U šestého žalobního bodu se žalobce a) vyjádřil tak, že tvrzení žalovaného uvedené v napadeném rozhodnutí, že výčet ZCHDŽ, o kterých bylo vedeno předmětné správní řízení, byl na jeho počátku vymezen a zůstává zachován po celou dobu tohoto řízení, se nezakládá na pravdě. K sedmému žalobnímu bodu žalobce a) doplnil, že prvostupňový orgán v podmínce č. 11 uložil, že výjimka má platit 10 let od její právní moci, přičemž pokud bude vydáno územní nebo stavební rozhodnutí, tak bude platit i během jejich platnosti. Podle názoru žalobce je tato doba platnosti příliš dlouhá a zároveň nejasná, neboť dálnice jako velké liniové dopravní stavby se staví, zprovozňují a kolaudují v různých časových termínech a pro různé úseky. K podmínce č. 9 žalobce a) odkázal na argumentaci ze žaloby a z posudku RNDr. V.. Shodně odkázal na posudek RNDr. V. i v případě žalobní námitky č. 8, přičemž setrval na svých důkazních návrzích daných posudkem a výsledkem znalce. K desátému žalobnímu bodu žalobce a) uvedl, že doplněnou kvantifikaci druhů považuje za nedostatečnou, přičemž opět odkázal na posudek RNDr. V.. Právním hodnocením byla interpretace znaleckého posudku ze strany žalobce a). Bylo povinností správních orgánů reagovat na založený znalecký posudek a se skutkovými závěry posudku se vyrovnat, a to v souladu s § 127a o. s. ř. ve spojení s § 56 správního řádu. Této povinnosti žalovaný nedostál. A konečně k dvanáctému žalobnímu bodu žalobce a) doplnil, že neměl žádnou povinnost opakovat jeho námitky při pokračování v řízení po zrušení ze strany

odvolacího orgánu, když správní řízení je jeden celek. Podle žalobce a) žalovaný přiznal, že řada námitek z řízení v prvním stupni nebyla vypořádána.

VI.

Osoba zúčastněná na řízení

43. Soud učinil dne 14. 9. 2022 výzvu potenciálním osobám zúčastněným na řízení ve smyslu § 34 s. ř. s., a to adresně všem účastníkům správního řízení uvedeným v napadeném rozhodnutí, a dále neadresně vyvěšením na úřední desce soudu a příslušného krajského úřadu, v dané věci prvostupňového orgánu (v návaznosti na opatření předsedy senátu ze dne 14. 9. 2022 o doručení vyvěšením na úřední desce). Žalobci žádné osoby zúčastněné na řízení neoznačili a ze správního spisu pak žádná další potenciální osoba zúčastněná na řízení nevyplynula. Jelikož obě žaloby směřovaly proti stejnému napadenému rozhodnutí a soud činil výzvy potenciálním osobám zúčastněným na řízení v jedné z věcí ještě před spojením ke společnému projednání, tak již stejné výzvy stejným potenciálním osobám v druhé z věcí nečinil z důvodu procesní ekonomie.
44. Ve stanovené lhůtě soudu písemně oznámil svůj zájem účastnit se předmětného řízení jako osoba zúčastněná na řízení pouze žadatel. Žadatel se ve věci samé písemně vyjádřil podáním ze dne 8. 11. 2022. Žadatel nejprve poukázal na to, že žalobce a) odvozuje svou aktivní legitimaci na základě § 9d odst. 1 zákona EIA, což podle názoru žadatele nelze, když předmětné řízení o udělení výjimky není tzv. navazujícím řízením ve smyslu § 3 g) zákona EIA, a tudíž ani nelze dovodit postavení žalobce jakožto dotčené veřejnosti a z toho plynoucí oprávnění podat správní žalobu. Rozsah uplatnitelných žalobních námitek je tak dán postavením žalobce jako účastníka řízení podle § 70 odst. 3 ZOPK, ten je však omezený (žadatel citoval bod 45. rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2018, č. j. 2 As 328/2016 – 96, a rovněž usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2018, sp. zn. IV. ÚS 1098/18). Z uvedeného žadatel dovodil, že některé námitky uplatněné žalobcem a) jsou procesně nepřijatelné.
45. K namítanému nesouladu rozsahu žádosti a prvostupňového rozhodnutí žadatel zejména uvedl, že tyto námitky uplatnil žalobce a) již ve svém odvolání a žalovaný se s nimi v dostatečném rozsahu a přesvědčivě vypořádal na str. 3 napadeného rozhodnutí. K námitce nezákonnosti výroku I. prvostupňového rozhodnutí žadatel zejména uvedl, že není zřejmé, jakým způsobem by v této souvislosti mohlo být zasazeno do žalobcových práv, resp. do ochrany přírody a krajiny jako takové. Výrok I. prvostupňového rozhodnutí věcně zamítl žádost o výjimku pro vybrané ZCDHŽ, z čehož plyne, že pro tyto druhy nadále platí veškeré zákazy vyplývající ze ZOPK, přičemž žadatel proti tomu neměl výhrad. Prvostupňové rozhodnutí podrobně rozebírá důvody, na základě kterých předmětné druhy nebudou stavebním záměrem dotčeny. Žadatel se s touto argumentací plně ztotožňuje a považuje ji za správnou. Stejně tak byla totožná námitka řádně vypořádána ze strany žalovaného.
46. K tvrzené absenci souhlasu vlastníků s nápravnými opatřeními žadatel nejprve odkázal na výkladové stanovisko MŽP ze dne 3. 7. 2019 a na judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu o tom, že vlastníci pozemků dotčených nápravnými opatřeními nejsou účastníky řízení o výjimce dle ZOPK, dále upozornil, že případný nedostatek souhlasu by v žalobě mohl namítat pouze samotný vlastník, nikoli spolek na ochranu přírody a krajiny. K tvrzenému nenaplnění hmotněprávních podmínek pro udělení výjimky žadatel namítal, že argumentace žalobce je nesprávná ve čtyřech rovinách, a to že (i) tzv. západní varianta

D3 byla zvolena a zanesena do příslušných územně plánovacích dokumentů na úrovni dotčených obcí a na úrovni Středočeského kraje, (ii) předmětem posudku EIA však není a ani nemůže být ochrana a podrobné posouzení případného zásahu do konkrétních živočišných druhů v rámci posuzovaných variant, (iii) argumentace žalobce a) zaměřuje jednotlivé předměty posouzení, když posudek EIA se vyjadřoval k rámcovému posouzení variant D3 jako celku, nikoli předmětné stavby, (iv) žalobce a) cituje pouze účelově vytrženou část posudku EIA, když v celém kontextu posudek EIA uzavírá, že z hlediska životního prostředí je západní varianta D3 mírně vhodnější. Žadatel je přesvědčen, že uložená nápravná opatření ve více než dostatečném rozsahu minimalizují a kompenzují případné zásahy do přirozeného vývoje chráněných druhů (viz stanovisko Agentury přírody a krajiny ČR ze dne 3. 10. 2019 o velkém až nadprůměrném rozsahu nápravných opatření). Podle žadatele správní orgány postupovaly správně, pokud vycházely ze západní varianty.

47. K tvrzenému nezohlednění stanoviska EIA žadatel uvedl, že žalobce a) nijak nekonkretizuje, v čem má tvrzené nedodržení a jakých konkrétních podmínek spočívat, ani z čeho má jím tvrzená povinnost vydání ověřovacího stanoviska vyplývat. Přitom správní orgány se ve svých rozhodnutích stanoviskem EIA zabývaly. K tvrzeným vadám ve výčtu ZCHDŽ žadatel uvedl, že jde o obstrukční námitku a že se s ní žalovaný vypořádal na str. 11 napadeného rozhodnutí. K tvrzené nezákonnosti závazných podmínek prvostupňového rozhodnutí žadatel zejména uvedl, že žalovaný se s touto námitkou vypořádal na str. 12 napadeného rozhodnutí, kde správně uvedl, že kompenzační opatření musí být funkční nejpozději s výstavbou konkrétního úseku. K tvrzenému nedoplnění kvantifikace druhů žadatel namítl, že žalobce a) nespecifikoval konkrétní důvody, proč by doložená kvantifikace neměla být dostatečná. Kvantifikace druhů byla doplněna na základě podání ze dne 20. 1. 2021 a žalovaný se s touto námitkou náležitě vypořádal na str. 15 napadeného rozhodnutí. K namítané nedostatečnosti a zastaralosti podkladových průzkumů žadatel poukázal na to, že ani žalobce a) konkrétní výhrady nespecifikoval a dále že poslední aktualizace hodnocení dle § 67 odst. 1 ZOPK proběhla v roce 2021. Na případně dodatečně zjištěné dotčené ZCHDŽ pak umožňuje reagovat mechanismus stanovený v ustanovení § 56 odst. 6 ZOPK. Žadatel se rovněž vyjádřil k posudku RNDr. V., když se ztotožnil s žalovaným, že se nejedná o znalecký posudek, ale tvrzení RNDr. V. právně hodnotící prvostupňové rozhodnutí. K odůvodnění správních rozhodnutí obou stupňů se žadatel vyjádřil tak, že jejich odůvodnění jsou přesvědčivá a dostatečná. Oba správní orgány se vypořádaly s podstatou vznesených námitek.
48. Žadatel se rovněž vyjádřil k žalobním námitkám žalobce b). Ve vztahu k aktivní legitimaci platí totéž, co uvedl u žalobce a). Žadatel se vyjádřil k námitkám ohledně způsobu kontroly a absenci početnosti ZCHDŽ. Orgán ochrany přírody stanovil podmínky kontroly plnění výjimky nikoliv pouze obecně, ale konkrétně, a to s ohledem na fázi, ve které se realizace záměru nacházela. K námitkám stran početnosti ZCHDŽ žadatel odkázal na napadené rozhodnutí, přičemž doplnil, že dle jeho názoru „obdobné“ použití § 5b odst. 3 ZOPK ve spojení s § 56 odst. 7 ZOPK je ve vztahu k informaci o množství dotčených druhů nutno vykládat primárně tak, že přesná informace o množství je nutná v případě, kdy se výjimka má týkat toliko konkrétní kvantifikovatelné části populace dotčených ZCHDŽ. Tak tomu v daném případě není, když realizace předmětného úseku D3 bude z povahy stavební činnosti zasahovat do veškeré populace ZCHDŽ jako takové nacházející se v dotčeném území. Ohledně námitek žalobce b) o zastaralosti posouzení doc. F. žadatel již pouze

odkázal na jím již uvedené.

VII.

Průběh řízení a soudní jednání

49. Soud se zabýval otázkou včasnosti předmětných žalob směřujících proti napadenému rozhodnutí, tedy zda žaloby byly podány v zákonné lhůtě dvou měsíců od oznámení doručení písemného vyhotovení napadeného rozhodnutí (srov. § 72 odst. 1 s. ř. s.). Žalobci a) bylo napadené rozhodnutí doručeno (prostřednictvím jeho právního zástupce) dne 4. 7. 2022, přičemž žalobce a) podal svou žalobu dne 4. 8. 2022. Žalobci b) bylo napadené rozhodnutí doručeno dne 13. 7. 2022, přičemž žalobce b) podal svou žalobu dne 13. 9. 2022. Obě žaloby tak byly podány včas.
50. Soud se dále zabýval otázkou aktivní procesní legitimace žalobců. Předně je třeba uvést, že v posuzovaném případě bylo nesporné účastenství obou žalobců v předmětném správním řízení, které bylo dáno podle § 27 odst. 3 správního řádu ve spojení s § 70 odst. 3 ZOPK. Jednalo se totiž o řízení vedené podle ZOPK, při němž mohly být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, a zároveň se v případě obou žalobců jednalo o spolky s vlastní právní subjektivitou, jejichž hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny. Oba žalobci současně tvrdili, že napadeným rozhodnutím byli zkráceni na svých právech, a to konkrétně na právu na příznivé životní prostředí a právu na spravedlivý proces. Bylo tak třeba posoudit, zda žalobcům svědčí aktivní procesní legitimace podle § 65 odst. 1 nebo § 65 odst. 2 s. ř. s., neboť od tohoto určení se odvíjí rozsah námitek, které byli jednotliví žalobci oprávněni v předmětném řízení namítat.
51. Otázkou aktivní procesní legitimace spolku k podání správní žaloby směřující proti rozhodnutí ve věci udělení výjimky dle § 56 ZOPK se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v rozsudku ze dne 31. 1. 2019, č. j. 2 As 250/2018 – 68, kde nejprve shrnul judikaturní vývoj a poté konstatoval, že je třeba se nejprve zabývat otázkou, zda daný spolek mohl být dotčen na svých subjektivních právech (a tím mít aktivní legitimaci k podání správní žaloby proti rozhodnutí žalovaného dle § 65 odst. 1 s. ř. s.), a pokud by tomu tak nebylo, tak posoudit, zda se jedná o spolek dle § 70 odst. 2, resp. 3 ZOPK, což by mu umožnilo vznášet alespoň námitky procesněprávního charakteru dle § 65 odst. 2 s. ř. s., a to za splnění podmínky, že byl účastníkem předcházejícího správního řízení (srov. zejména body [13] až [18] odkazovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 2 As 250/2018).
52. S ohledem na výše uvedené ohledně obou žalobců měl soud za prokázané, že u obou žalobců by byla dána minimálně jejich aktivní legitimace dle § 65 odst. 2 s. ř. s., neboť se jednalo o spolky ve smyslu § 70 odst. 3 ZOPK, které byly účastníky předmětného správního řízení. K tomu, aby žalobcům mohla být přiznána (namísto aktivní legitimace dle § 65 odst. 2 s. ř. s.) aktivní legitimace dle § 65 odst. 1 s. ř. s. (která by je opravňovala rovněž v soudním řízení uplatňovat i hmotněprávní námitky), musel by být dán jejich vztah k lokalitě, ve které je uskutečňován předmětný stavební záměr, jakož i to, že předmětný stavební záměr může mít dopad na cíle, na něž se žalobci, jako spolky zaměřují (srov. bod [21] až [27] již zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 2 As 250/2018). Na základě žalobních tvrzení bylo možné usoudit na naplnění podmínek pro aktivní legitimaci dle § 65 odst. 1 s. ř. s. pouze u žalobce a). V projednávané věci byla přezkoumávána zákonnost udělení výjimky dle § 56 ZOPK pro účely realizace stavebního záměru na stavbu dálničního úseku ve Středočeském kraji, ke kterému má přímý vztah pouze žalobce a), jehož

předmětem činnosti je právě ochrana životního prostředí, resp. přírody a krajiny na území Středočeského kraje. Naproti tomu u žalobce b) tento územní vztah dán není, když ani nebyl tímto žalobcem tvrzen. Podle názoru soudu se v případě řízení o výjimce dle § 56 ZOPK týkající se ZCHŽD na území, kde má být realizován dálniční úsek zasahujícího pouze do části Středočeského kraje, nejedná o takový výjimečný případ, kdy by byly řešeny otázky nadmístního významu zasahujícího i do právní sféry žalobce b), jakožto pobočného spolku se sídlem v Brně a s obecnou působností v oblasti ochrany životního prostředí, resp. přírody a krajiny. Soud doplňuje, že odkazy žalobců na zvláštní žalobní legitimaci spolků dle § 9d odst. 1 zákona EIA nejsou pro posuzovaný případ přílehlavé, neboť řízení o udělení výjimky dle § 56 ZOPK není navazujícím řízením ve smyslu § 3 písm. g) zákona EIA.

53. Lze tudíž ohledně aktivní procesní legitimace žalobců uzavřít, že oba žalobci ji v posuzovaném případě měli, ovšem s tím rozdílem, že žalobce a) ji měl dle § 61 odst. 1 s. ř. s., zatímco žalobce b) ji měl podle § 61 odst. 2 s. ř. s. Nutno doplnit, že dle názoru Nejvyššího správního soudu: *„Otázku aktivní procesní legitimace navrhovatele jako podmínku přípustnosti návrhu nelze směřovat s otázkou aktivní věcné legitimace návrhu, tedy s otázkou jeho důvodnosti. Přípustný je ten návrh, který obsahuje zákonem stanovená (tedy mj. myslitelná a logicky konsekventní) tvrzení; není však nutné, aby tato tvrzení byla pravdivá. Pravdivost tvrzení je však naopak zásadní pro posouzení důvodnosti návrhu – to se však již zkoumá v řízení ve věci samé, nikoli při posuzování přípustnosti.“* (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2019, č. j. 2 As 187/2017 – 264, bod [33], resp. tam odkazované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 – 120, bod [42]).
54. Pasivní legitimace žalovaného byla rovněž dána, neboť žalovaný byl odvolacím orgánem, který vydal napadené rozhodnutí.
55. Obě žaloby byly podány po vyčerpání řádných opravných prostředků, když oba žalobci podali proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání, o nichž žalovaný rozhodl společně v napadeném rozhodnutí, přičemž proti napadenému rozhodnutí již nebylo odvolání přípustné. Soud rovněž konstatuje, že obě žaloby obsahovaly všechny požadované formální náležitosti. Soud proto mohl přistoupit k věcnému přezkoumání žalob.
56. Vzhledem k tomu, že oba žalobci vyjádřili nesouhlas s rozhodnutím o věci samé bez jednání, soud konal dne 10. 10. 2023 ústní jednání. Účastníci řízení při jednání setrvali na své dosavadní právní argumentaci, kterou v podstatných bodech shrnuli a v podrobnostech odkázali na svá předchozí písemná podání. Osoba zúčastněná na řízení rovněž odkázala na své písemné vyjádření.
57. Soud při jednání v rámci dokazování konstatoval prvostupňové a napadené rozhodnutí, což ve spojení s obsahem správního spisu a se skutečnostmi mezi účastníky nespornými měl za dostačující pro posouzení věci. Soud proto zamítl pro nadbytečnost důkazní návrhy učiněné ze strany žalobců v jejich písemných podáních, na jejichž provedení žalobci při jednání setrvali, a to konkrétně: (i) stanovы žalobců a výpisy ze spolkového rejstříku týkající se žalobců (právní subjektivita, jakož i předmět činnosti žalobců nebyly spornými skutečnostmi), (ii) posudek RNDr. V. z roku 2022 (byl součástí správního spisu), (iii) výslechy RNDr. V. (pro posouzení věci nadbytečný), (iv) stanovisko a posudek EIA (obě listiny byly součástí správního spisu a navíc se jednalo o nadbytečné důkazní návrhy), (v) výpis ze seznamu osob autorizovaných podle § 45i odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny pořízený v roce 2022 (nebylo spornou skutečností, že v roce 2022 doc. F. již nebyl

autorizovanou osobou dle ZOPK), (vi) správní spis vedený u MÚ Benešov ve věci řízení o žádosti o vydání rozhodnutí o umístění stavby s názvem „D3 v úseku 0305/I Voračice – Nová Hospoda“ (skutečnost, že probíhá územní řízení ve věci předmětného stavebního záměru nebylo pro posouzení soudu relevantní, přičemž žalobci žádné konkrétní listiny z daného správního spisu neoznačili), a (vii) rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 27. 7. 2016, potvrzené rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 3. 2019 (jednalo se o jiné správní řízení, které nebylo pro posouzení soudu relevantní). Další důkazní návrhy žalobci ani ve svých písemných podáních, ani při jednání neučinili. Žalovaný i osoba zúčastněná na řízení žádné důkazní návrhy neučinili, a to ani ve svých písemných podáních, ani při jednání před soudem.

VIII.

Posouzení věci soudem

58. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. soud vycházel při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (srov. § 76 s. ř. s.), přičemž žádné takové vady neshledal.
59. Po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu soud dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
60. V projednávané věci bylo podstatou sporu právní posouzení (i) přezkoumatelnosti a (ii) zákonnosti napadeného rozhodnutí, kterým žalovaný potvrdil rozhodnutí orgánu ochrany přírody vydané ve správním řízení o povolení výjimky ze zákonných zákazů směřujících k ochraně zvláště chráněných druhů živočichů (ZCHDŽ) dle § 56 ZOPK. Oba žalobci jsou spolky, jejichž základním cílem je ochrana přírody a krajiny, přičemž oba shodně namítali, že napadeným rozhodnutím žalovaného, resp. pochybením správních orgánů se cítí být zkráceni na právu na příznivé životní prostředí a právu na spravedlivý proces.
61. Pokud jde o průběh správního řízení, které bylo zahájeno na základě žádosti žadatele (v projednávané věci osoba zúčastněná na řízení) ze dne 31. 1. 2018 o výjimku dle § 56 ZOPK pro účely realizace a užívání předmětné stavby dílčího úseku dálnice D3, pak ten byl soudem v základních parametrech zrekapitulován v úvodu tohoto rozsudku. Vzhledem k tomu, že průběh správního řízení je přehledně shrnut na str. 4 až 6 prvostupňového rozhodnutí, přičemž nebyl ze strany žalobců v podstatných ohledech nijak zpochybňován, soud považuje za nadbytečné blíže popisovat průběh správního řízení, jakož i obsah správního spisu. K jednotlivým dílčím skutečnostem plynoucím ze správního spisu, které jsou relevantní pro posouzení žalobních námitek, se soud vyjádří v rámci vypořádání jednotlivých bodů obou žalob.
62. Jelikož žalobce a) na několika místech žaloby namítal nepřezkoumatelnost napadeného i prvostupňového rozhodnutí, a to jak pro vnitřní rozpornost (srov. zejména žalobní bod 7.), tak i pro nedostatek důvodů rozhodnutí (srov. zejména žalobní body 6. a 12.), soud se nejprve zabýval otázkou přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí (a potažmo i rozhodnutí prvostupňového), neboť meritorně lze posoudit pouze takové rozhodnutí, které je přezkoumatelné.
63. Soud předně poukazuje na ustálenou judikaturu správních soudů, dle které zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno vadám správních rozhodnutí,

kdy pro absenci důvodů (či pro nesrozumitelnost) skutečně nelze správní rozhodnutí meritorně přezkoumat. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 7. 2022, č. j. 7 As 342/2020 – 30 zdůraznil, že „[...] nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 76, publikované pod č. 1566/2008 Sb. NSS). Není přípustné institut nepřezkoumatelnosti libovolně rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se správní orgán, resp. soud podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky a dopustí se dílčího nedostatku odůvodnění. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat.“ (srov. bod [10] cit. rozsudku). Podobně se Nejvyšší správní soud vyjádřil i v rozsudku ze dne 27. 9. 2022, č. j. 6 As 17/2020 – 74, bod [35], kde se uvádí následující: „Nepřezkoumatelnost správního či soudního rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí s ohledem na nemožnost zjistit jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 76, č. 1566/2008 Sb. NSS). Není přípustné institut nepřezkoumatelnosti libovolně rozšiřovat. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je tak vyhrazeno nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů tak má místo zejména v těch případech, kdy správní orgán nebo soud opomene na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012 - 45 či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016 - 64). Platí, že správní orgány ani soudy nejsou povinny explicitně reagovat na každou dílčí námitku, postaví-li proti těmto výhradám vlastní ucelenou argumentaci. Podstatné je, aby se ve svém rozhodnutí vypořádaly se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013 - 19, či ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013 - 33).“

64. Dále je třeba uvést, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu z hlediska soudního přezkumu činí rozhodnutí správních orgánů obou stupňů jeden celek (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 – 56, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2021, č. j. 7 As 447/2019 – 60, bod [22]). Zároveň nutno zdůraznit, že nesouhlas žalobce s výkladem učiněným správními orgány nelze zaměňovat za nepřezkoumatelnost jejich rozhodnutí, neboť nepřezkoumatelnost rozhodnutí je objektivní překážkou znemožňující soudu dané rozhodnutí přezkoumat (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2019, č. j. 10 As 102/2018 – 45, bod [15]).
65. Poté, co se soud seznámil s obsahem prvostupňového i napadeného rozhodnutí, konstatuje, že obě tato správní rozhodnutí, a to ve vzájemné souvislosti, přezkoumatelná jsou. Ani výroky, ani odůvodnění netrpí takovými zásadními nedostatky, které by znemožnily jejich meritorní přezkum. Je třeba zdůraznit, že správní orgány nemusejí reagovat na každou dílčí námitku (zvláště pak na takovou, která je formálního charakteru a bez podstatného vlivu na správnost meritorního posouzení dané věci), když postačuje, pokud správní orgány vypořádají podstatu ve správním řízení uplatněných námitek. Tato kritéria podle názoru

soudu oba správní orgány v posuzovaném případě dodržely.

66. Pokud jde o přezkoumatelnost prvostupňového rozhodnutí, tak soud hodnotí výroky i odůvodnění prvostupňového rozhodnutí jako dostatečně určité, srozumitelné a vycházející z podkladů získaných v průběhu správního řízení. Výroky jsou formulovány dostatečně určité, a to včetně výroku stanovujícího podmínky pro výkon povolených činností, když z hlediska míry detailu těchto podmínek bylo nutno zohlednit, že rozhodnutí o výjimce musí také splnit svůj praktický účel, tedy pro žadatele musí být splnitelné a v budoucnu aplikovatelné pro účely realizace předmětného stavebního záměru, u něhož v době rozhodnutí o výjimce ještě ani nebylo rozhodnuto o jeho umístění, resp. povolení. Pokud jde o odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, tak jistě si lze představit odůvodnění podrobnější, které by např. shrnovalo veškerou argumentaci a průběh řízení, které předcházely vydání prvostupňového rozhodnutí (tj. včetně fáze řízení, kdy věc projednával ještě Krajský úřad Středočeského kraje, než žalobci uplatnili námitku systémové podjatosti). Ovšem soud považuje za plně dostačující, pokud se prvostupňový orgán v zájmu věcnosti a přehlednosti svého rozhodnutí v odůvodnění zaměřil na ty skutečnosti a okolnosti, které byly podstatné pro rozhodnutí o předmětné žádosti o udělení výjimky, přičemž bylo reagováno i na stěžejní námitky uplatněné žalobci ve správním řízení. Zde je třeba vidět, že u řady námitek uplatněných žalobci ve správním řízení se jednalo o námitky ryze formálního charakteru, bez přímé souvislosti s ochranou konkrétních ZCHDŽ, jichž se předmětná žádost o výjimku ze zákazů dle ZOPK týkala.
67. Pokud jde o napadené rozhodnutí, tak jeho odůvodnění koresponduje s tím, že odvolací námitky byly formulovány značně obecně a v mnohém nereagovaly na obsah prvostupňového rozhodnutí, resp. na průběh řízení, kdy původní rozhodnutí prvostupňového orgánu bylo žalovaným zrušeno a vráceno, přičemž prvostupňový orgán v dalším pokračování správního řízení jemu vytýkané vady odstranil, resp. v požadovaném rozsahu doplnil správní spis. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný reagoval na všechny podstatné odvolací námitky odvolatelů, přičemž je seznatelné, proč žalovaný rozhodl způsobem, jakým rozhodl (otázka správnosti, resp. zákonnosti rozhodnutí je otázkou odlišnou od přezkoumatelnosti rozhodnutí).
68. K okruhu žalobních námitek o nepřezkoumatelnosti napadeného a potažmo i prvostupňového rozhodnutí soud uzavírá, že tyto nejsou důvodné, když obě správní rozhodnutí jsou ve vzájemné souvislosti dostatečně srozumitelná, určitá a odůvodněná. Soud tak mohl přistoupit k meritornímu přezkoumání napadeného, resp. prvostupňového rozhodnutí. Soud přitom vyšel zejména z následující právní úpravy obsažené v ZOPK (ve znění účinném od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2023) a relevantní judikatury týkající se řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK.
69. V § 50 ZOPK jsou upraveny základní podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů. Podle odst. 2 platí, že *je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.* Podle odst. 7 platí, že *opatření přijímaná na základě tohoto zákona musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky, regionální a místní zvláštnosti.*
70. Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů jsou upraveny v § 56 ZOPK. Podle odst. 1 platí následující: *Výjimky ze zákazů u památných*

stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 46 odst. 2, § 49 a 50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah orgán ochrany přírody. U zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku podle věty první povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 2, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany. V pochybnostech o škodlivosti zamýšleného zásahu lze požádat o poskytnutí předběžné informace podle správního řádu. Podle odst. 2 výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů lze povolit [...] c) v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí. Podle odst. 3 orgán ochrany přírody v rozhodnutí o výjimce může stanovit povinnost označení živočicha zvláště chráněného druhu nezaměnitelnou a trvalou značkou a rovněž podmínky pro výkon povolované činnosti.

71. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2019, č. j. 7 As 292/2018 – 95, bod [27], kasační soud konstatoval následující: „[...] k povaze rozhodnutí o povolení výjimky se několikrát vyjadřoval i Nejvyšší správní soud (srov. rozsudek ze dne 27. 3. 2008, č. j. 6 As 48/2006 - 118, a rozsudek ze dne 1. 8. 2012, č. j. 1 As 47/2012 - 38), který rozhodnutí o udělení či neudělení výjimky charakterizoval jako samostatné správní rozhodnutí o žádosti adresáta, které má samostatný předmět řízení. Tímto rozhodnutím se závazně určuje, zda konkrétní záměr, který hodlá žadatel učinit, je nebo není možno z hlediska zvýšené ochrany přírody na daném území připustit. Ve stavu k tomuto předmětu řízení jde o rozhodnutí konečné, avšak k vlastní realizaci záměru je třeba dalších rozhodnutí. Jde o příklad typického řetězení jinak samostatných správních rozhodnutí, kdy zamýšlený zásah lze realizovat výlučně v případě pozitivní podoby všech. Toto rozhodnutí (v kladném případě), samostatně stanoví podmínky, které je povinen žadatel respektovat, a to nezávisle na podmínkách vymezených v dalších souběžně vydaných či navazujících rozhodnutích. Z výše uvedeného lze dovodit, že proces posuzování vlivů na životní prostředí EIA je nezávislý na řízení o povolení výjimky. Řízení o udělení výjimky není navazujícím řízením ve smyslu § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Podle § 9a zákona o posuzování vlivů na životní prostředí s účinností od 1. 4. 2015 je stanovisko EIA podkladem pro vydání rozhodnutí podle zvláštních právních předpisů, přičemž stanovisko předkládá oznamovatel v žádosti jako jeden z podkladů pouze pro navazující řízení. Řízení o výjimce podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny a řízení o stanovisku EIA jsou na sobě nezávislá, řízení o výjimce není navazujícím řízením.“
72. Dále pak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 5. 2022, č. j. 1 As 347/2021 – 91, bod [60], se ve vztahu k řízení o udělení výjimky dle § 56 ZOPK uvádí následující: „[...] Jak bylo řečeno již výše, udělení nebo neudělení výjimky je věcí správního uvážení orgánu ochrany přírody. V případech, kdy užije správní orgán správní uvážení, „musí být jeho postup a rozhodnutí přezkoumatelné a musí být zřejmé, že z mezí a hledisek správního uvážení nevybočil“ (viz rozsudek ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004 - 79, č. 739/2006 Sb. NSS). V řízeních o žádosti o výjimku dle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny je nezbytné vycházet z individuálních rozměrů každého jednotlivého případu, které jsou založeny na určitých skutkových okolnostech (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2015, č. j. 8 As 91/2014 - 37, bod 14). Stěžovatelovy odkazy na jiné případy, kdy různé orgány výjimku podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny udělily, nejsou tedy v dané věci příhodné.“
73. Žalobce a) ve své obsáhlé žalobě uplatnil celkem dvanáct žalobních bodů. Žalobce b) pak

namítal žalobní body dva. Dříve než soud přistoupí k vypořádání jednotlivých žalobních námitek, považuje za potřebné uvést několik obecných východisek svého posouzení.

74. V prvé řadě je třeba souhlasit s žalovaným v tom, že v případě obou žalob jsou žalobní námítka v zásadě opakováním námitek odvolacích, když u některých svých námitek žalobci sice doplnili citace z odůvodnění napadeného rozhodnutí, se kterým vyslovili nesouhlas, případně označili jimi citované odůvodnění napadeného rozhodnutí za nepřezkoumatelné, ovšem v mnoha ohledech na odůvodnění napadeného rozhodnutí vypořádávajícího se s odvolacími námitkami po věcné stránce žalobci vůbec nereagovali, resp. nepředložili k nim věcnou polemiku. Markantnější je to v případě žaloby žalobce a), kde se dokonce u několika žalobních bodů jedná o doslovné překopírování příslušných částí odvolání, přičemž se žalobce a) ani neobtěžoval změnit terminologii a i v žalobě ponechal v odvolání použité označení sebe jako „účastníka řízení“ nebo „odvolatele“ a u prvostupňového rozhodnutí orgánu ochrany přírody ponechal označení „napadené rozhodnutí“ (jako příklady lze uvést žalobní námitku č. 5, které odpovídá odvolací námitka č. 6, dále žalobní námitku č. 6, které odpovídá odvolací námitka č. 7, dále žalobní námitku č. 9, které odpovídá odvolací námitka č. 10, anebo žalobní námitku č. 12, které odpovídá odvolací námitka č. 13). Soud v tomto směru poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2023, č. j. 1 Afs 111/2022 – 30, bod [14], v němž kasační soud připomněl judikaturu správních soudů, podle které platí: [...] *pouhé zopakování odvolacích námitek ve správní žalobě podstatně snižuje žalobcovy šance na úspěch. Takto se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v bodě 16 rozsudku z 23. 4. 2020, č. j. 7 Afs 440/2018 - 63, dle kterého „žalobní body mají primárně směřovat proti napadenému rozhodnutí (tj. rozhodnutí o odvolání) a jeho důvodům. Pokud odvolací orgán uplatněné námitky dostatečně vypořádá a žalobce je v žalobě pouze zopakuje, aniž by na důvody rozhodnutí o odvolání reagoval, podstatně tím snižuje své šance na úspěch, neboť soud za něj nemůže domýšlet další argumenty“.* S tím souvisí i další ustálená judikatura kasačního soudu, dle níž „je-li rozhodnutí žalovaného důkladné, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námítka s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se souhlasnou poznámkou“ (rozsudek NSS z 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130, 1350/2007 Sb. NSS.). Z uvedených důvodů soud na tomto místě předeseílá, že u těch žalobních námitek, kde absentovala konkrétní věcná a právní argumentace reagující na vypořádání odvolacích námitek v odůvodnění napadeného rozhodnutí, se zaměřil na přezkoumání, zda žalovaný odvolací námitky posoudil řádně a zda je v dostatečném rozsahu vypořádal, a tam, kde tomu tak bylo a současně soud nedospěl k jinému závěru, tak správné závěry žalovaného aproboval.
75. Druhým obecným východiskem soudu byl aspekt aktivní legitimace žalobců, kterou soud u žalobce a) shledal ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a u žalobce b) ve smyslu § 65 odst. 2 s. ř. s., což znamená, že pouze žalobce a) byl oprávněn uplatnit, vedle námitek procesněprávního charakteru, i námitky hmotněprávní (srov. výše bod 51. tohoto rozsudku a tam odkazovaná judikatura). Navíc i v případě žalobce a) se rozsah jeho aktivní věcné legitimace odvíjel od potenciálního dotčení na jeho veřejných subjektivních právech, tj. jím tvrzeném právu na příznivé životní prostředí a právu na spravedlivý proces. Ve svém rozsudku ze dne 31. 1. 2019, č. j. 2 As 250/2018 – 68, bod [27] Nejvyšší správní soud zdůraznil, že „[...] je primárně na samotném žalobci, aby v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 s. ř. s. tvrdil, jakým způsobem byl napadeným rozhodnutím zkrácen na svých právech, respektive jak

se napadené rozhodnutí dotýká jeho právní sféry. Spolek tak není legitimován k uplatnění jakýchkoliv žalobních námitek, ale pouze námitek relevantních z hlediska zájmů hájených tímto spolkem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2009, č. j. 1 As 40/2009 – 251).“.

76. Rovněž bylo třeba vycházet z charakteru správního řízení, z něhož vzešlo napadené rozhodnutí, které je předmětem soudního přezkumu v nyní projednávané věci. Tím bylo pouze řízení vedené o výjimce dle § 56 ZOPK ze zákonných zákazů škodlivých zásahů u konkrétních ZCHDŽ, ohledně kterých žadatel o předmětnou výjimku žádal v souvislosti s realizací předmětné stavby. Žalobci tak nebyli žadatelem o výjimku, tedy tím, kdo inicioval předmětné správní řízení a kdo vymezil rozsah řízení výčtem ZCHDŽ, u nichž bylo o předmětnou výjimku žádáno. Dále pak obecně platí, že řízení o výjimce dle § 56 ZOPK je zpravidla předstupněm řízení o umístění stavby, resp. řízení o povolení stavby. Rovněž platí, že řízení o výjimce dle § 56 ZOPK není ani řízením vedeným podle zákona o EIA ani navazujícím řízením ve smyslu § 3 písm. g) zákona EIA.
77. V návaznosti na výše uvedené soud rovněž předesílá, že žalobci (jakožto environmentální spolky) mohli být dotčeni na svých veřejných subjektivních právech pouze tou částí prvostupňového rozhodnutí (aprobovaného napadeným rozhodnutím), kterou byla předmětná výjimka povolena (včetně stanovených podmínek pro výjimku), a tedy pouze ve vztahu k ZCHDŽ, u nichž orgán ochrany přírody výjimku povolil. Naopak v té části správního rozhodnutí orgánu ochrany přírody, kde žádosti žadatele vyhověno nebylo, platí nadále zákonné zákazy škodlivého zásahu, a proto žalobci, jejichž legitimace se odvíjí od ochrany přírody, nemohli být na svých veřejných subjektivních právech jakkoli dotčeni. V tomto kontextu byly některé žalobní námitky bez dalšího nedůvodné již pro absenci skutečného dotčení veřejných subjektivních práv žalobců (tedy nedostatek aktivní věcné legitimace), a to zejména námitky směřující proti výroku I. prvostupňového rozhodnutí (kterým byla v části zamítnuta žádost o výjimku) či námitky o nesrovnalostech ve výčtu živočichů, ohledně nichž bylo rozhodováno předmětným rozhodnutím orgánu ochrany přírody o povolení výjimky (srov. vypořádání žalobních bodů (i) a (ii) níže).
78. Nutno zdůraznit, že z žádné žalobní námitky neplyne, v čem konkrétně by se jednotlivé v žalobách vytýkané nedostatky měly negativně projevit na ty ZCHDŽ, u nichž byla povolena výjimka, resp. v jakém konkrétním parametru by měla být navrhovaná kompenzační opatření nedostatečná a proč by neměla plnit sledovaný účel. Soud souhlasí s názorem žalovaného, že smyslem účasti environmentálních spolků na správních řízeních vedených dle ZOPK je snaha poskytnout v řízeních ve věcech ochrany přírody prostor těmto spolkům pro uplatnění odborných příspěvků k řešení konkrétní problematiky a tím obohatit množství podkladů pro meritorní posouzení dané věci, ovšem přístupem žalobců v průběhu předmětného správního řízení byl tento smysl poněkud vyprázdněn.
79. Veden právě uvedenými východisky, soud se zabýval jednotlivými námitkami obou žalobců, přičemž je třeba předeslat, že všechny jejich žalobní námitky vyhodnotil jako nedůvodné, a to z dále popsaných důvodů.

(i) Námitka nesouladu rozsahu žádosti a napadeného rozhodnutí

80. Žalobce a) namítal nesoulad rozsahu žádosti žadatele a posléze vydaného rozhodnutí orgánu ochrany přírody o udělení výjimky, a to zejména v otázkách doby platnosti výjimky a výčtu ZCHDŽ. Zjednodušeně řečeno, žalobce a) tvrdil, že orgán ochrany přírody rozhodl

o něčem, o co žadatel nežádal, přičemž namítal porušení dispoziční zásady a zásah do práva žalobce a) na spravedlivý proces.

81. Předně měl soud za to, že tvrzené porušení dispoziční zásady by teoreticky mohlo být způsobilé zasáhnout do práv žadatele, ovšem nikoli žalobce a), coby environmentálního spolku odvozujícího své účastenství ve správním řízení z § 70 odst. 3 ZOPK. Řízení o povolení výjimky je ryze návrhovým řízením, když je to pouze žadatel, kdo disponuje předmětem řízením. Z žalobních tvrzení přitom nevyplynulo nic, z čeho by bylo možné usuzovat na dotčení práv žalobce a) tvrzeným porušením dispoziční zásady. Z těchto důvodů se podle názoru soudu v případě této žalobní námitky nejednalo o námitku relevantní z hlediska zájmů hájených žalobcem a), tudíž žalobce a) nebyl legitimován tuto námitku uplatnit.
82. Beztak by ale nebyla daná námitka ani důvodnou, neboť soud žádné porušení dispoziční zásady neshledal. Nutno upozornit, že co do podstaty jde o opakování odvolací námitky č. 1, se kterou se žalovaný náležitě vypořádal na str. 3 a 4 napadeného rozhodnutí. Žalobce a) ve své žalobě nepředložil žádnou přesvědčivou argumentaci, na základě které by žalovaného posouzení této námitky neobstálo.
83. Pokud jde o otázku doby platnosti výjimky, pak je třeba souhlasit s žalovaným, že tento ve svém prvním rozhodnutí v dané věci vydaném dne 1. 9. 2020, jímž zrušil původní prvostupňové rozhodnutí, uložil prvostupňovému orgánu, aby otázku časové působnosti povolené výjimky v dalším řízení vyjasnil. To posléze prvostupňový orgán učinil, když výzvou ze dne 23. 10. 2021 vyzval žadatele k doplnění předmětné žádosti, přičemž žadatel svou žádost doplnil podáním ze dne 27. 4. 2021, kde žádal o časovou působnost po celou dobu realizace stavby a její životnosti. Pokud jde o výčet ZCHDŽ, pak v průběhu řízení došlo k upřesnění početnosti ZCHDŽ, ohledně kterých bylo žádáno o výjimku, a to podáním žadatele ze dne 20. 1. 2021. V tomto doplnění jsou uvedeny konkrétní ZCHDŽ, ohledně kterých bylo orgánem ochrany přírody rozhodováno. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že řízení bylo vedeno ohledně 28 ZCHDŽ, přičemž upozornil, že odvolatelé neuvedli konkrétní ZCHDŽ, o kterých by prvostupňový orgán rozhodl nad rámec žádosti žadatele. Na to ovšem žalobce a) ve svých žalobních tvrzeních nereagoval a ani soud neoznačil konkrétní ZCHDŽ, ohledně kterého by bylo rozhodnuto nad rámec žádosti žadatele. Přitom není úkolem soudu, aby v rámci soudního přezkumu za žalobce a) vyhledával případné konkrétní nesrovnalosti v napadeném správním rozhodnutí.
84. Lze proto souhlasit s žalovaným v tom, že prvostupňovým orgánem bylo postupováno v režimu odstranění vad žádosti, nikoli v režimu změny žádosti či jejího rozšíření ve smyslu § 41 odst. 8 správního řádu, jak nesprávně namítal žalobce a).

(ii) Námitky nezákonnosti výroku I. a pozbytí autorizace doc. F.

85. Žalobce a) dále namítal nezákonnost výroku I. prvostupňového rozhodnutí pro tvrzený rozpor s podklady žádosti a správním spisem, přičemž argumentoval nezohledněním skutečnosti, že doc. F. pozbyl autorizaci podle § 45i odst. 3 ZOPK pro účely hodnocení vlivu zamýšleného zásahu podle § 67 téhož zákona na zájmy chráněné tímto zákonem.
86. S odkazem na výše uvedené (viz výše body 76. a 77. tohoto rozsudku) soud zastává názor, že žalobce a) z pozice environmentálního spolku nebyl legitimován namítat nezákonnost výroku orgánu ochrany přírody, kterým byla žádost o udělení výjimky zamítnuta. Z hlediska zájmů hájených environmentálním spolkem mohl žalobce a) uplatňovat námitky

pouze vůči té části rozhodnutí orgánu ochrany přírody, kterým byla výjimka dle § 56 ZOPK udělena, neboť v zamítavé části rozhodnutí nadále zákonné zákazy škodlivého zásahu ve vztahu k daným ZCHDŽ zůstaly v plném rozsahu, tudíž životní prostředí, resp. příroda a krajina nemohly být zamítavou částí prvostupňového rozhodnutí jakkoli dotčeny.

87. Navíc žalovaný v napadeném rozhodnutí (str. 4) k obdobně formulované odvolací námitce objasnil, proč shledal správným postup prvostupňového orgánu, který ve vztahu k ZCHDŽ uvedeným ve výroku I. prvostupňového rozhodnutí žádost zamítl dle § 51 odst. 3 správního řádu. Objasnil, že výjimka ze zákazů k ochraně ZCHDŽ se v konkrétní věci může vždy vztahovat pouze na ty ZCHDŽ, u kterých lze předpokládat jakýkoli negativní vliv činnosti, jejíž výsledky se tak mohou dostat do kolize se zákazy k ochraně ZCHDŽ. V případě ZCHDŽ uvedených ve výroku I. prvostupňového rozhodnutí byl negativní vliv podle názoru orgánu ochrany přírody vyloučen, což bylo odůvodněno na str. 6 a 7 prvostupňového rozhodnutí (zjednodušeně řečeno, jednalo se o druhy živočichů, které se na daném území vyskytly zcela ojediněle, např. byly pozorovány pouze při průletu, tudíž orgán ochrany přírody nezjistil konflikt předmětné stavby se zákony stanovenými k ochraně uvedených ZCHDŽ). Jelikož bylo v předmětném řízení orgánem ochrany přírody dostatečně zjištěno, že je dán důvod pro zamítnutí žádosti ve vztahu k těm ZCHDŽ, u nichž nebyl shledán konflikt s předmětnou stavbou, bylo možné postupovat dle § 51 odst. 3 správního řádu a žádost bez provádění dalšího dokazování v daném rozsahu zamítnout. Žalobce a) na toto odůvodnění žalovaného ve své žalobě přiléhavě nereagoval, neboť pouze trval na tom, že správní orgány měly přihlídnout k posudku RNDr. V., který byl přiložen k odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí. Jelikož byl žalobcem a) odkazovaný posudek RNDr. V. předložen až v odvolacím řízení, je bez dalšího zjevné, že tento posudek nemohl mít vliv na zamítavý výrok I. prvostupňového rozhodnutí. Navíc posudek RNDr. V. ani neměl žalobcem a) tvrzenou důkazní a vypovídací hodnotu, jak bude soudem uvedeno níže.
88. V rámci tohoto žalobního bodu žalobce a) opakoval svou odvolací námitku č. 15, že doc. F., který v daném případě zpracoval hodnocení vlivu závažných zásahů podle § 67 ZOPK, pozbyl autorizaci podle ZOPK. Žalovaný se s touto odvolací námitkou vypořádal na str. 19 a 20 napadeného rozhodnutí, když zejména uvedl, že doc. F. v době zpracování biologického hodnocení předmětného stavebního záměru nepochybně autorizovanou osobou dle ZOPK byl, přičemž jeho pozdější rozhodnutí již neusilovat o prodloužení autorizace nemá vliv na formální ani věcnou stránku jím zpracovaného hodnocení. Rovněž žalovaný poukázal na to, že ani RNDr. V., jehož posudek se žalobce a) opakovaně dovolává, není autorizovanou osobou. Soud shledal takovéto vypořádání námítky žalobce a) jako dostačující.
89. Nad rámec právě uvedeného soud na základě obsahu správního spisu doplňuje, že doc. Dr. J. F., CSc. byl v letech 2005 až 2020 autorizovanou osobou k provádění biologického hodnocení dle ZOPK, přičemž se jedná o odborníka v daném oboru, když je mimo jiné docentem zemědělské a lesnické zoologie, kandidátem věd z oboru ekologie a je autorem či spoluautorem řady vědeckých či odborných publikací z oboru ochrany životního prostředí. Z dokumentu „*Biologický průzkum 12/2016*“, jež byl součástí projektové dokumentace (část F.8) předložené žadatelem v rámci předmětného správního řízení, vyplývá, že tento dokument byl složen ze dvou částí, a to *Aktualizace přírodovědeckých průzkumů* předmětného území z listopadu 2015 a *Migrační studie* rovněž z listopadu 2015, jejichž

autorem byl doc. F.. Z dokumentu *Aktualizace přírodovědeckých průzkumů* pak vyplývá, že se jedná o výsledek tehdy aktuálního přírodovědeckého průzkumu v dotčeném území, který navázal na předchozí průzkumy daného území z let 2007 a 2008, přičemž spolupracujícími osobami doc. F. byli prof. Dr. V. B., CSc. (specializace ptáci), RNDr. J. V., CSs. (specializace motýli) a Ing. V. J. (specializace cévnaté rostliny). Ze správního spisu rovněž vyplývá, že další aktualizace přírodovědeckých průzkumů dotčeného území vznikla v červenci 2018, autorem byl opět doc. F.. Je tudíž zřejmé, že (biologické) hodnocení vlivu předmětného stavebního záměru na chráněné zájmy ve smyslu § 67 ZOPK bylo pro účely předmětné žádosti zpracováno doc. F. v období, kdy byl autorizovanou osobou dle ZOPK, přičemž soud nemá důvodu pochybovat o odbornosti a řádnosti práce doc. F.. Na uvedeném pak nic nemění to, že doc. F. na základě uvedených přírodovědeckých průzkumů z daného období následně provedl doplnění počtenosti ZCHDŽ v dokumentu ze dne 17. 1. 2021, v němž výslovně uvedl, že uvedené doplnění nenahrazuje biologické hodnocení dle § 67 ZOPK. Pokud orgán ochrany přírody z biologického hodnocení doc. F., včetně pozdějších doplnění, vycházel jako z jednoho z podkladů pro své rozhodnutí, tak soud v tomto postupu nespatřuje žádné pochybení, které by mohlo vést k nezákonnosti prvostupňového anebo napadeného rozhodnutí.

(iii) *Námítka neudělení souhlasů vlastníků pozemků s umístěním náhradních opatření*

90. V tomto žalobním bodu žalobce a) namítal nezákonnost, kterou spatřoval v neudělení souhlasů s umístěním kompenzačních opatření od vlastníků pozemků, na kterých mají být opatření umístěna. Žalobce a) tvrdil, že napadené rozhodnutí nezaručuje splnění a realizaci stanovených podmínek pro udělení výjimky dle § 56 ZOPK, resp. daných kompenzačních opatření.
91. Soud souhlasí s žalovaným v tom, že v případě tohoto žalobního bodu jde o téměř doslovný přepis odvolací námítky č. 3, se kterou se žalovaný vypořádal na str. 6 a 7 napadeného rozhodnutí. Tam žalovaný zejména vysvětlil, že vlastníci pozemků dotčených kompenzačními opatřeními nejsou účastníky správního řízení o výjimce dle § 56 ZOPK, což bylo potvrzeno soudní praxí. Rovněž vyjasnil, že v předcházejícím odvolacím řízení žalovaný označil za nedostatek původního prvostupňového rozhodnutí absenci stanovisek (nikoli souhlasů) vlastníků pozemků k návrhu kompenzačních opatření, přičemž po doplnění řízení doznal skutkový základ podstatných změn, když se dosavadní kompenzační opatření stala součástí vlastního stavebního záměru jako samostatné stavební objekty a jako taková budou muset být posouzena v územním a následně i stavebním řízení. Soud rovněž souhlasí s žalovaným v tom, že ZOPK nestanovuje jako nutnou podmínku k umístění kompenzačních opatření souhlas vlastníků dotčených pozemků, tudíž správní orgán nemůže o vlastní vůli tímto souhlasem udělení výjimky podmiňovat.
92. Uvedené vypořádání dané námítky soud shledal dostatečným a navíc majícím oporu ve správním spisu. Ze správního spisu vyplývá, že prvostupňový orgán poté, co bylo zrušeno jeho první rozhodnutí, v dalším pokračování řízení postupně rozhodl o tom, že jednotliví vlastníci nejsou účastníky správního řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK, přičemž svůj postup odůvodnil právním názorem vyslovených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2019, č. j. 6 As 375/2018 – 31, následně potvrzeným usnesením Ústavního soudu ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. IV. ÚS 2636/19. Prvostupňový orgán rovněž vyzval žadatele k doložení stanovisek dotčených vlastníků pozemků, jak mu bylo uloženo odvolacím orgánem, což žadatel splnil podáním ze dne 27. 4. 2021.

93. Dále je třeba zdůraznit, že žalobce a) ve své žalobě nevyjasnil, jak by absencí souhlasů vlastníků dotčených pozemků mohl být zkrácen na svých právech ve vztahu k zájmům, které mu příslušelo v řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK hájit. Soud má za to, že žalobce a), který odvíjel své námitky od tvrzeného zásahu do práva na příznivé životní prostředí, nemohl být na tomto veřejném subjektivním právu jakkoli zkrácen neudělením souhlasu od některých vlastníků pozemků v budoucnu dotčených částí předmětné stavby zahrnujících kompenzační opatření (k tomu srov. přiměřené žadatelem odkazovaný bod [39] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2018, č. j. 2 As 328/2016 – 96). Stejně tak soudu není zřejmé, jak by žalobce a) mohl být v dané souvislosti dotčen na svém právu na spravedlivý proces.
94. Žalobce a) pouze v dané souvislosti tvrdil, že bez souhlasu vlastníků dotčených pozemků nelze stavbu kompenzačních opatření realizovat, aniž by zohlednil tu správními orgány akcentovanou skutečnost, že poté, co se kompenzační opatření stala součástí předmětné stavby, která je realizována ve zvláštním režimu liniových staveb, bude možné případné nesouhlasy v krajním případě řešit institutem vyvlastnění. To vše ovšem bude namísto řešit až v pozdějších fázích realizace předmětné stavby, zejména v územním řízení. Jak přiléhavě uvedl prvostupňový orgán, prokáže-li se např. v územním řízení, že náhradní opatření nebude možné z jakéhokoli důvodu realizovat dle stávající projektové dokumentace, pak bude na žadateli, aby našel, navrhl a projednal adekvátní řešení (srov. str. 24 prvostupňového rozhodnutí). K tomu soud doplňuje, že takovým náhradním řešením by mohl být buď návrh náhradního kompenzačního opatření, které by ale musel orgán ochrany přírody odsouhlasit (viz podmínka č. 1 ve výroku III. prvostupňového rozhodnutí), nebo by bylo možné případný nesouhlas vlastníka dotčeného pozemku vyřešit instituty nuceného zřízení věcného břemene či případně vyvlastnění dle zákona č. 416/2009 Sb., liniový zákon, v platném znění. Námitky stran případných nesouhlasů vlastníků dotčených pozemků s realizací některých kompenzačních opatření jsou v řízení o udělení výjimky dle § 56 ZOPK předčasné, neboť tam je třeba řešit otázku dostatečnosti a účinnosti navržených kompenzačních opatření, což prvostupňový orgán náležitě učinil, když navržená kompenzační opatření posoudil jako dostatečná k tomu, aby u dotčených ZCHDŽ nedošlo ke zhoršení oproti době před realizací předmětné stavby, přičemž za tímto účelem stanovil podmínky pro účely udělené výjimky (srov. zejména str. 18 až 20 prvostupňového rozhodnutí). Nutno zdůraznit, že žalobce a) ve své žalobě konkrétním způsobem neoznačil konkrétní kompenzační opatření, u něhož by uvedl konkrétní důvody, pro které by bylo třeba takové opatření hodnotit jako nedostatečné.

(iv) Námitka neprokázání splnění podmínek dle § 56 odst. 1 a 2 ZOPK

95. V tomto žalobním bodu žalobce a) tvrdil neprokázání splnění podmínek dle § 56 odst. 1 a 2 ZOPK, přičemž se jednalo o stejné námitky, jaké uplatnil v čl. III. bodě 5. odvolání. Žalobce a) pouze v závěru tohoto žalobního bodu připojil komentář, že v řízení prokázal existenci jiného uspokojivého řešení a že klíčová úvaha o otázce převažujícího veřejného zájmu má být bez věcného odůvodnění.
96. Soud v této souvislosti předně uvádí, že se žalovaný uvedenými námitkami o neprokázání podmínek dle § 56 odst. 1 a 2 ZOPK podrobně zabýval na str. 8 až 10 napadeného rozhodnutí. Žalovaný po přezkoumání prvostupňového rozhodnutí konstatoval, že orgán ochrany přírody opřel svůj závěr o veřejné prospěšnosti stavby D3 o celou řadu dokumentů vydaných na úrovni vládní, mezinárodní, celostátní politické či regionální, na jejichž základě lze dovodit váhu veřejného zájmu na vybudování dálnice D3, jejíž nedílnou součástí

je i předmětný dálniční úsek. Žalovaný ve shodě s orgánem ochrany přírody považoval dané podklady za stále aktuální. Stavby dálnic jsou v platné legislativě vymezeny jako stavby veřejně prospěšné, když navíc v případě dálnice D3 se jedná o dálnici již z části vybudovanou a v provozu, tudíž je dán veřejný zájem na jejím dokončení. Takto deklarovaný zájem na dostavbě nemůže vymizet spolu s koncem platnosti některých dokumentů, zvláště když v současnosti nelze z ničeho usuzovat, že by zájem na vybudování dálnice D3 oslabil. Žalovaný odkázal na obsáhlou argumentaci orgánu ochrany přírody obsaženou v prvostupňovém rozhodnutí, když se s ním ztotožnil v závěru o existenci veřejného zájmu na výstavbě daného úseku dálnice D3.

97. Žalovaný rovněž poukázal na to, že se orgán ochrany přírody podrobně zabýval vahou veřejného zájmu na ochraně přírody a dotčených ZCHDŽ, což byly úvahy, které jeho předchozí rozhodnutí ve věci postrádalo. Orgán ochrany přírody zahrnul do svých úvah zejména podklady svědčící o výskytu a početnosti populací jednotlivých ZCHDŽ v dané lokalitě a využil vlastní znalosti ekologie těchto ZCHDŽ, přičemž vzal v úvahu v zásadě vše, co v řízení v tomto ohledu vyšlo najevo. Rovněž uvedl zjištění, že předmětnou stavbou nebude zasažen žádný z přírodovědného hlediska jedinečný biotop a že vliv na dotčené ZCHDŽ bude ve všech případech nízký až zanedbatelný, přičemž u žádného ze ZCHDŽ nebude mít záměr vliv na udržení příznivého stavu druhu z hlediska jeho ochrany. Žádný ze ZCHDŽ není druhem pro danou lokalitu jedinečným, neboť se jedná o druhy běžné nejen v širším okolí stavby. Stavbou je pak dotčeno pouze šest ZCHDŽ z kategorie silně ohrožených, ostatní ZCHDŽ spadají do kategorie ohrožených. Stavbou nebude dotčen žádný ze ZCHDŽ kriticky ohrožených. Žalovaný rovněž přitakal orgánu ochrany přírody v tom, že zohlednil skutečnost, že těžiště škodlivosti záměru bude v období jeho realizace, přičemž po dobu jeho provozu již budou fungující objekty a opatření ke kompenzaci vlivu zajišťovat dostatek biotopů pro další existenci dotčených ZCHDŽ a budou rovněž eliminovat negativní vlivy provozu stavby. Orgán ochrany přírody se rovněž věnoval posouzení vlivu na jednotlivé ZCHDŽ.
98. Žalovaný se též zabýval odvolateli namítaným kritériem jiného uspokojivého řešení souvisejícího s návrhy alternativních řešení záměru, přičemž vyslovil názor, že orgánu ochrany přírody v řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK nepřísluší měnit navrhovaný průběh liniové stavby, byla-li tato otázka vyřešena v procesu posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA). K namítané alternativní variantě „východního“ vedení dálnice D3 žalovaný zdůraznil, že v předcházejícím procesu EIA byly předmětem posuzování jak varianta „západní“, tak i „východní“, přičemž jako nejvýhodnější byla vyhodnocena právě varianta „západní“. Za této situace orgán ochrany přírody nebyl povinen se touto alternativou opakovaně zabývat. Rovněž zdůraznil, že „západní“ varianta je součástí územních plánů dotčených obcí a navíc „západní“ varianta byla potvrzena i Nejvyšším správním soudem jako součást Zásad územního rozvoje Středočeského kraje. K odvolateli uvažované alternativě zkapacitnění stávající silnice I/3 či dokončení dálnice D4 žalovaný uvedl, že orgán ochrany přírody nebyl povinen o nich uvažovat, když jiné uspokojivé řešení je třeba hledat v dílčích činnostech daného záměru, nikoli ve zcela jiném záměru, který nepředstavuje plnohodnotnou a uspokojivou variantu záměru (který sleduje navázání na již dokončené části jediné liniové stavby a zamezení pokračující agregaci dopravního zatížení obcí v trase navazující na doposud dokončené úseky stavby).
99. K tomu je třeba odkázat na podrobné a srozumitelné odůvodnění obsažené v prvostupňovém rozhodnutí, kde se orgán ochrany přírody naplněním podmínek pro

povolení výjimky dle § 56 ZOPK řádně zabýval. Nejprve vymezil čtyři podmínky, které vyplývají z § 56 ZOPK, tj. (i) převaha jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody, (ii) existující důvod dle § 56 odst. 2 ZOPK, (iii) neexistence jiného uspokojivého řešení a (iv) neovlivnění dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany, a poté se naplněním těchto podmínek v dané věci zabýval (srov. str. 7 až 14 prvostupňového rozhodnutí). Poté následovalo podrobné posouzení vlivů na jednotlivé předmětnou stavbou v budoucnu dotčené ZCHDŽ (str. 14 až 18 prvostupňového rozhodnutí).

100. Soud hodnotí správní uvážení orgánu ochrany přírody stran naplnění podmínek pro udělení výjimky dle § 56 odst. 1 a 2 ZOPK jako přezkoumatelné a mající oporu v konkrétních skutkových okolnostech daného případu. Soud naopak neshledal, že by orgán ochrany přírody jakkoli vybočil z mezí správního uvážení, které mu zákon svěřuje v dané oblasti rozhodování o povolení výjimek ze zákazů směřujících k ochraně ZCHDŽ. Podle názoru soudu z rozhodnutí správních orgánů obou stupňů je patrné, že v posuzovaném případě byl veřejný zájem na realizaci předmětné stavby prokázán, přičemž tento veřejný zájem převážil nad zájmem na ochranu přírody, když v daném případě vliv na dotčené ZCHDŽ bude ve všech případech nízký a u žádného ze ZCHDŽ nedojde k ohrožení udržitelnosti jeho příznivého stavu. Posouzení orgánu ochrany přírody zohlednilo všechny relevantní podklady, které soud hodnotil jaké aktuální, neboť ze správního spisu nevyplývalo nic, co by nasvědčovalo, že se v mezidobí něco zásadního změnilo. Ostatně ani žalobce a) netvrdil konkrétní podklady či dokumenty, ze kterých by byl patrný odklon od dosavadních podkladů, ze kterých orgán ochrany přírody vycházel. Správní orgány rovněž vysvětlily a odůvodnily svůj závěr, že veřejný zájem na realizaci předmětné stavby převažuje nad ochranou dotčených ZCHDŽ, jakož se i vyjádřily ke kritériu jiného uspokojivého řešení. Z uvedených důvodů soud posouzení správním orgánů o naplnění podmínek pro udělení výjimky dle § 56 odst. 1 a 2 ZOPK ve vztahu k ZCHDŽ uvedeným ve výroku II. prvostupňového rozhodnutí aproboval jako správné a řádně odůvodněné.
101. Ve vztahu k dílčí námitce o existenci jiného uspokojivého řešení, které podle názoru žalobce a) měl orgán ochrany přírody zohlednit, soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2022, č. j. 6 As 17/2020 – 74, kde kasační soud uvedl: „Obecně platí, že po orgánu ochrany přírody rozhodujícím o výjimce podle § 56 ZOPK obecně nelze požadovat, aby fakticky zpracovával alternativní stanoviska k již existujícímu stanovisku EIA s cílem vyloučit existenci jiné vhodné varianty. Takový požadavek totiž neodpovídá povaze a smyslu řízení o výjimce.“ (viz bod [49] cit. rozsudku a dále tam odkazované rozsudky ze dne 19. 12. 2014, č. j. 5 As 10/2013-38, a ze dne 16. 5. 2017, č. j. 5 As 180/2015-51). Je tudíž zřejmé, že správní orgány ani v tomto ohledu nepochybily.

(v) *Námitka, že žádost neprokazuje splnění podmínek závazného stanoviska EIA*
102. V tomto žalobním bodu žalobce a) tvrdil, že již na počátku správního řízení namítal, že žádost žadatele neprokazuje splnění podmínek závazného stanoviska EIA z roku 2012 (zejména podmínek č. 27 až 43), ovšem že správní orgán na tuto námitku nereagoval a rovněž že žalovaný měl tuto námitku nechat bez povšimnutí.
103. K této námitce soud nejprve uvádí, že jde v zásadě o okopírování odvolací námitky č. 6, kterou žalobce a) předtím převzal z předchozího odvolání proti prvému prvostupňovému rozhodnutí (které žalovaný zrušil v odvolacím řízení rozhodnutím ze dne 1. 9. 2020). Ačkoli se žalovaný s touto námitkou opakovaně vypořádal (srov. str. 10 rozhodnutí

žalovaného ze dne 1. 9. 2020, resp. str. 10 napadeného rozhodnutí), když mj. upozorňoval na nesrozumitelnost a značnou obecnost uvedené námitky, žalobce a) tuto svou námitku nadále uplatňuje v nezměněné podobě, když v rozporu s obsahem napadeného rozhodnutí dokonce nepravdivě tvrdí, že žalovaný nechal tuto odvolací námitku bez povšimnutí. Skutečnost je taková, že žalovaný opakovaně upozornil na to, že předmětné stanovisko EIA bylo v podkladech pro rozhodnutí orgánu ochrany přírody a dále že podmínky ze stanoviska EIA nejsou závazné pro řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK, neboť toto řízení není navazujícím řízením ve smyslu zákona EIA. Navíc žalovaný upozornil na to, že bližší vypořádání tvrzeného rozporu s některými podmínkami stanoviska EIA naráží na obecnost odvolání, když odvolatelé blíže neupřesnili, o jaký konkrétní rozpor se má jednat, resp. s jakou konkrétní podmínkou se má posouzení orgánu ochrany přírody ocitat v rozporu.

104. Navíc žalobce a) v žalobě nijak nevyjasňuje, jak by se tvrzené porušení některých podmínek z posudku EIA mělo konkrétně promítnout do předmětného řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK ve vztahu k dotčeným ZCHDŽ, ohledně kterých byla předmětná výjimka povolena. Soud odkazuje na následující závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2015, č. j. 5 As 59/2013 – 57, které potvrzují omezený rozsah možného použití stanoviska EIA v řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK: *„Je tedy nepochybné, že stanovisko EIA je v rozsahu podmínek týkajících se ochrany zvláště chráněných druhů živočichů podkladem pro rozhodnutí o povolení výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. Možnosti jeho přezkumu v rámci žaloby proti rozhodnutí o výjimce podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny (prostřednictvím § 75 odst. 2 s. ř. s.) jsou však výrazně omezeny. Je tomu tak proto, že předmět řízení o výjimce podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny je ve srovnání s širokou škálou složek životního prostředí, které jsou předmětem posuzování v procesu EIA (jsou posuzovány vlivy nejen na živočichy a rostliny, ale též na ekosystémy, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní památky), příliš úzký. Přezkum stanoviska EIA v rámci daného řízení by se tudíž mohl týkat pouze podmínek stanoviska EIA majících bezprostřední vztah k rozhodnutí o výjimce podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, případně procesního postupu vedoucího k vydání stanoviska EIA, v jehož důsledku byly takové podmínky dle žalobních tvrzení vadně formulovány.“*
105. Je třeba v této souvislosti uzavřít, že správní orgány ani v tomto směru nepochybily.
- (vi) *Námitka rozporu s § 45 a § 68 odst. 2 správního řádu*
106. V šestém žalobním bodu žalobce a) namítal rozpor s § 45 správního řádu a § 68 odst. 2 správního řádu, který měl spočívat v nedostatečném vypořádání odvolacích námitek o tom, že žádost žadatele o výjimku neobsahovala konkrétní výčet ZCHDŽ a že projektová dokumentace měla být nesprávně označena.
107. Tato velmi obecně formulovaná námitka, která po obsahové stránce odpovídá odvolací námitce č. 7, byla žalovaným vypořádána na str. 11 napadeného rozhodnutí. Soud shledal toto vypořádání, vzhledem k obecné formulaci námitek, jako dostačující. Soud souhlasí s žalovaným v tom, že výčet ZCHDŽ byl v průběhu správního řízení vyjasněn, přičemž z prvostupňového rozhodnutí je jasné patrné, u kterých ZCHDŽ byla předmětná výjimka povolena a ohledně kterých byla žádost o výjimku zamítnuta. Rovněž označení projektové dokumentace rokem vyhotovení, názvem a jejím zpracovatelem je dostatečně individualizované. Soud navíc v této žalobní námitce postrádá tvrzení o tom, jak konkrétně by se mohly namítané nedostatky promítnout do práva žalobce a) na příznivé životní

prostředí ve vztahu k ZCHDŽ, u nichž byla povolena výjimka, resp. jak by tvrzenými nedostatky mohl být žalobce a) zkrácen na právu na spravedlivý proces.

(vii) *Námítka nezákonnosti některých závazných podmínek*

108. V sedmém žalobním bodu žalobce a) namítal nezákonnost dvou podmínek obsažených ve výroku III. prvostupňového rozhodnutí, a to konkrétně podmínky č. 11 (doba platnosti výjimky) a podmínky č. 9 (vymezení doby pro splnění povinnosti zajistit náhradní opatření). I v tomto případě se jedná o námitky, které již byly žalobcem a) uplatněny v odvolání (konkrétně se jednalo o odvolací námitku č. 8) a kterými se žalovaný zabýval v napadeném rozhodnutí, kde je vypořádal na str. 12. Soud pro úplnost poznamenává, že odvolatelé, včetně žalobce a), ve svých odvoláních proti prvostupňovému rozhodnutí namítali nezákonnost i dalších podmínek stanovených ve výroku III., ovšem tyto své námitky, které žalovaný rovněž v napadeném rozhodnutí vypořádal, žalobce a) neučinil součástí svých žalobních tvrzení, tudíž se jimi soud již nezabýval.
109. Pokud jde o podmínku č. 11, soud tam obsažené vymezení doby platnosti, ve spojení s odůvodněním stanovené doby platnosti výjimky obsaženým v prvostupňovém i napadeném rozhodnutí, neshledal nezákonným a věcně nesprávným, jak namítal žalobce a). Soud rozumí odůvodnění správních orgánů, proč doba platnosti povolení byla stanovena zvoleným způsobem. Orgán ochrany přírody na str. 20 prvostupňového rozhodnutí zřetelně vyjádřil svůj úmysl vytvořit žadateli dostatečný časový prostor pro získání všech navazujících povolení pro realizaci předmětné stavby, přičemž bylo zajištěno, aby povolená výjimka neskončila dříve, než skončí navazující územní anebo stavební řízení, aby nevznikla potřeba v průběhu těchto navazujících řízení opětovně žádat o výjimku. Pokud jde o tvrzený rozpor podmínky č. 11 s výrokem II., kde se uvádí, že výjimka opravňuje jejího držitele k vyjmenovaným škodlivým zásahům „*v rámci realizace předmětné stavby a po dobu jejího užívání*“, pak soud žádný takový rozpor nespatřuje. Zatímco v podmínce č. 11 je stanovena doba trvání povolení výjimky, tedy časová působnost rozhodnutí o povolení výjimky, tak ve výroku II. prvostupňového rozhodnutí je vymezena věcná působnost výjimky, tedy je zde uveden účel, pro který byla výjimka k provádění škodlivých zásahů povolena. Pokud jde o namítanou nepřiměřenost stanovené doby 10 let, pak žalobce a) ani tuto námitku blíže neodůvodnil, přičemž soud v obecné rovině danou dobu jako nepřiměřenou nevnímá, vezmeme-li v úvahu, že povolovací proces předmětné stavby je na samém počátku a že i následná realizace předmětné stavby zcela jistě bude časově náročná.
110. Ani v případě podmínky č. 9 soud neshledal žalobcem a) namítanou nezákonnost, kterou v tomto případě žalobce a) spatřuje v rozporu s § 45i ZOPK stanovujícím požadavek, že kompenzační opatření musí být zajištěna před realizací záměru. Žalobce a) totiž nevykládá podmínku č. 9 v celém kontextu, když zdůrazňuje pouze text „*souběžně se stavbou*“, ovšem pomíjí, že podmínka vyžaduje, aby držitel výjimky zajistil provedení náhradních opatření tak, „*aby byla funkční nejpozději souběžně s výstavbou konkrétního úseku stavby*“. Kompenzační opatření tak musejí být funkční již souběžně se stavbou (tj. musejí být již dokončena), nikoli že by měla být realizována až souběžně se stavbou, jak argumentoval žalobce a). Odkazované ustanovení § 45i odst. 11 ZOPK obsahuje ve vztahu k ZCHDŽ, které jsou chráněné evropskými směnicemi, požadavek na to, aby *uložená kompenzační opatření byla zajištěna před realizací záměru*, přičemž *kompenzační opatření jsou zajištěna, pokud jsou funkční*. Tomuto požadavku podle názoru soudu podmínka č. 9 neodporuje.

(viii) *Námítka, že žadatel nesplnil požadavek odvolacího orgánu na kvantifikaci druhů*

111. V osmém žalobním bodu žalobce a) namítal, že se žalovaný odmítl zabývat jeho odvolací námitkou o nesplnění požadavku na žadatele o doplnění kvantifikace dotčených ZCHDŽ.
112. Předně je třeba uvést, že se žalovaný touto odvolací námitkou neodmítl zabývat, když se jejímu vypořádání věnoval na str. 14 a 15 napadeného rozhodnutí. Tam poukázal zejména na to, že žadatel k výzvě prvostupňového orgánu (který postupoval dle závazného pokynu odvolacího orgánu) doplnil údaje týkající se početnosti dotčených ZCHDŽ v rámci podání ze dne 20. 1. 2021, a to na základě doloženého „Doplnění početnosti a vztahu chráněných druhů v hodnoceném území“ od doc. F., a že tyto doplněné údaje následně prvostupňový orgán ve vztahu k jednotlivým dotčeným ZCHDŽ procesně zhodnotil ve svých úvahách o vlivu záměru na populace těchto ZCHDŽ, a to jak v pasážích věnovaných váze zájmu na ochraně přírody, tak v částech týkajících se konkrétních ZCHDŽ. Žalovaný rovněž upozornil, že odvolatelé ponechali toto posouzení prvostupňového orgánu zcela bez povšimnutí a pouze s odkazem na posudek RNDr. V. opakovali argument o absenci uvedených údajů či jejich nepravdivosti. Žalovaný navíc, nad rámec úvah prvostupňového orgánu, doplnil, že při hodnocení informací o početnosti výskytu konkrétních ZCHDŽ je nutné vzít v potaz charakter řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK, kdy je dán předpoklad dlouhé doby mezi udělením výjimky a jejím faktickým využitím (v důsledku předpokládané délky dalších řízení o umístění a povolení předmětné stavby). Žalovaný uvedl, že prvostupňový orgán zohlednil údaje o početnosti ZCHDŽ v rámci úvah o významu zájmu na ochraně přírody i při hodnocení navrhovaných kompenzačních opatření. V tomto ohledu není dán klíčový význam aktuální početnosti výskytu konkrétního ZCHDŽ, přičemž stanovené podmínky pro výkon dozoru ze strany orgánu ochrany přírody dávají prostor pro případnou úpravu kompenzačních opatření, pokud by došlo k podstatné změně podmínek oproti stavu v době poslední aktualizace podkladů z ledna 2021. Soud hodnotí právě uvedené vypořádání předmětné námitky týkající se údajů o početnosti jako dostatečné a po věcné stránce vůči němu nemá výhrad.
113. Pokud bylo žalobcem a) odkazováno na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2020, č.j. 10 A 71/2018 – 244, pak se jednalo o odkaz nepřiléhavý, neboť Městský soud v Praze žalobcem a) citované závěry vyslovil na podkladě značně odlišných skutkových okolností jím posuzovaného případu. V tam posuzovaném případě bylo přezkoumáváno rozhodnutí o umístění stavby, přičemž Městský soud v Praze hlavní důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí spořádal v tom, že nebylo vypracováno biologické hodnocení dle § 67 odst. 1 ZOPK.
114. Ačkoli nic dalšího již žalobce a) v rámci této žalobní námitky nenamítal, soud se v zájmu komplexnosti posouzení věci (a s přihlédnutím k tomu, že obdobné námitky uplatnil i žalobce b), k nimž ale nebyl v předmětném soudním řízení legitimován – viz níže bod 127. tohoto rozsudku) zabýval i tím, zda by tvrzená nedostatečná kvantifikace ZCHDŽ mohla v nyní posuzovaném případě představovat porušení § 56 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK.
115. Podle § 56 odst. 7 ZOPK *v případě povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů platí [mimo jiné] pro obsah rozhodnutí podle odstavce obdobně § 5b odst. 3. Podle § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK rozhodnutí musí obsahovat označení druhů a množství ptáků, na které se má odchýlný postup vztahovat.* Soud zastává názor, že tento požadavek je třeba v každém jednotlivém případě řešícím povolení výjimky dle § 56 ZOPK vykládat s přihlédnutím ke skutkovým okolnostem daného případu, zejména pak s ohledem na zjištění orgánu ochrany přírody ohledně konkrétních ZCHDŽ a četnosti jejich výskytu na

řešeném území. V případech, kdy se jedná o druhy, které nejsou kriticky ohrožené a které se běžně vyskytují i v jiných lokalitách, než je řešená lokalita (nejde tedy o endemickou lokalitu), přičemž četnost takových druhů není v dotčeném území velká anebo se jedná o těžce kvantifikovatelné druhy (např. mravenci či čmeláci, jako tomu bylo v posuzovaném případě), pak nelze požadavek na uvedení množství živočichů vykládat jako požadavek na konkrétní numerické vyjádření. Je třeba vždy přihlídnout ke smyslu daného zákonného požadavku, který soud spatřuje v dostatečné specifikaci konkrétního ZCHDŽ a jeho rozšířenosti na dotčeném území, aby bylo možné vyhodnotit účinnost navrhovaných kompenzačních opatření. V nyní projednávané věci má soud za to, že tento smysl naplněn byl, když z obsahu prvostupňového rozhodnutí si lze u každého z ZCHDŽ, u kterého byla povolena výjimka, učinit představu o jeho rozšířenosti na dotčeném území. Žalobce a) konkrétně neoznačil žádný z předmětných ZCHDŽ, u kterého by neuvedení konkrétní kvantifikace vedlo k neúčinnosti kompenzačních opatření. Pouze bez dalšího odkazuje na pasáž z posudku RNDr. V., který hodnotil prvostupňové rozhodnutí a který vznesl výhrady vůči skupině obojživelníků (čolek, skokan, ropucha) a ptáků (bramborníček, koroptev a křepelka). V případě obojživelníků se na str. 15 prvostupňového rozhodnutí mj. uvádí, že byla zjištěna jejich nízká početnost, přičemž se rovněž uvádí, že stavbou zabírané území není jedinečným a lokalizací zásadním biotopem. V případě ptáků se na str. 17 prvostupňového rozhodnutí mj. uvádí, že jejich výskyt sice byl v dotčeném území zjištěn v několika úsecích, ovšem hnízdění nebylo prokázáno, přičemž u těchto ptačích druhů je jejich ohrožení reálné pouze v době hnízdění, resp. koroptev se případné přímé kolizi se stavební technikou vyhne. Soud proto dospěl k závěru, že zákonný požadavek na určení množství jednotlivých dotčených ZCHDŽ byl v prvostupňovém rozhodnutí dodržen, a tudíž že se prvostupňové rozhodnutí neocitlo v rozporu s § 56 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK.

(ix) Námitka nedostatečnosti a zastaralosti podkladových průzkumů

116. V devátém žalobním bodu žalobce a) namítal, že podkladové průzkumy byly nedostatečné a zastaralé. V případě této námítky jde o téměř doslovný přepis odvolací námítky č. 10, přičemž žalobce a) ve své žalobě vůbec argumentačně nereagoval na vypořádání této jeho odvolací námítky, které lze nalézt na str. 15 až 17 napadeného rozhodnutí.
117. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odůvodnil, proč nebyl dán namítaný rozpor s vyhláškou č. 142/2018 Sb., když k zahájení posuzování předmětného záměru došlo ještě před účinností dané vyhlášky (tj. před 1. 8. 2018), tudíž se dle přechodných ustanovení tato vyhláška na daný případ neaplikovala. Původní biologické hodnocení provedené doc. F. a doložené žadatelem v předmětném správním řízení bylo provedeno v listopadu 2015, následně byla provedena aktualizace v červenci 2018 a poté ještě došlo k další aktualizaci v květnu 2019. Žalovaný ve shodě s orgánem ochrany přírody neshledal jako potřebné provádět v dalším pokračování správního řízení ještě novější aktualizace. Z hlediska dostatečnosti podkladů žalovaný ozřejmil, že vyšel z dlouhodobého průzkumu doc. F., který v dané době byl autorizovanou osobou a o jeho odborných kvalitách neměly správní orgány důvodu pochybovat. Žalovaný poukázal na to, že odvolatelé v průběhu správního řízení neuvedli žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možné usoudit, že se v dotčené lokalitě nacházejí i další ZCHDŽ, které by mohly být realizací předmětné stavby negativně dotčeny. Při případném budoucím zjištění výskytu dalšího ZCHDŽ lze podle žalovaného využít oprávnění orgánu ochrany přírody dle § 84 ZOPK. Žalovaný rovněž vysvětlil, že povolení výjimky dle § 56 ZOPK není povolením škodlivé činnosti, tím je až navazující

územní a stavební řízení, ve kterém bude možné namítat případné zjištění výskytu dalšího ZCHDŽ, který by mohl být dotčen předmětnou stavbou a u kterého by nebyla povolena výjimka, neboť jinak by byla dána překážka pro vydání příslušného povolení k realizaci předmětné stavby, ledaže by došlo k dodatečnému posouzení dle § 56 odst. 6 ZOPK. Žalovaný se rovněž vypořádal s otázkou důkazního břemene a procesní povinností účastníků řízení označit důkazy ke svým tvrzením ve smyslu § 52 správního řádu. Uvedl, že zpochybňovali-li odvolatelé rozsah doposud zjištěných ZCHDŽ potencionálně negativně ovlivněných předmětnou stavbou, bylo na nich, aby jednak unesli břemeno tvrzení stran výskytu konkrétních ZCHDŽ, jednak přinejmenším označili důkazy stran tohoto výskytu a možností negativního ovlivnění, což však odvolatelé neučinili.

118. Soud hodnotí vypořádání této skupiny námitek žalobce a) jako plně dostačující a správné, a proto s ním souhlasí a pro stručnost na něj odkazuje. Bylo na žalobci a), aby konkrétním způsobem tvrdil takové skutečnosti, které by byly způsobilé zpochybnit aktuálnost a dostatečnost podkladových materiálů stran průzkumu dotčeného území z hlediska výskytu ZCHDŽ, a na podporu svých tvrzení pak označil důkazy.

(x) *Námítka nezákonnosti pro nepřihlédnutí žalovaného k posudku RNDr. V.*

119. V desátém žalobním bodu žalobce a) namítal nezákonnost napadeného rozhodnutí v důsledku nepřihlédnutí žalovaného k posudku RNDr. V. z roku 2022 předloženého společně s odvoláním proti prvostupňovému rozhodnutí, kterýžto posudek žalobce a), dle svých slov, učinil nedílnou součástí svých odvolacích námitek.
120. Předně je třeba uvést, že žalobce a) i v případě této žalobní námítky téměř doslovně opakuje to, co uvedl v odvolání (srov. odvolací námítka č. 12). Z žaloby je tak patrné, že žalobce a) v souvislosti s posudkem RNDr. V. pouze velmi obecně a vágně tvrdil, že daný posudek prokazuje „řadu nezákonností“ prvostupňového rozhodnutí, že prvostupňové rozhodnutí „nezakotvuje žádná zmírňující opatření pro některé ZCHDŽ“, dále že „v území se vyskytují další ZCHDŽ“ a také že posudek prokazuje „nezákonnosti některých závazných podmínek rozhodnutí“. Takto vágně formulované námítky žalovaný vypořádal na str. 17 a 18 napadeného rozhodnutí zejména tím, že odmítl přihlížet k posudku RNDr. V. jako ke znaleckému posudku, neboť RNDr. V. hodnotil prvostupňové rozhodnutí orgánu ochrany přírody, což znalci nepřísluší. Vzhledem k tomu, že RNDr. V. sám účastníkem řízení nebyl a že žalobce a) do odvolání žádné konkrétní námítky uvedené v posudku RNDr. V. nepřevzal, žalovaný se odmítl obsahem posudku RNDr. V. blíže zabývat. Soud v tomto postupu žalovaného neshledal nezákonnost.
121. Předně nelze s žalobcem a) souhlasit v tom, že by s posudkem RNDr. V. mělo být nakládáno jako se znaleckým posudkem ve smyslu § 127a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), neboť daný posudek neobsahoval nezbytnou doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku. Navíc soud souhlasí s žalovaným v tom, že RNDr. V. v předmětném posudku právně hodnotil prvostupňové rozhodnutí, což znalci nepřísluší. To je patrné jak z označení posudku („Posouzení rozhodnutí o udělení výjimek pro stavbu dálnice D3 v úseku 0305/I Voračice – Nová hospoda“) a z úvodního vymezení zadání posudku („Zhodnotil jsem úplnost a věcnou správnost rozhodnutí o povolení výjimky podle ustanovení § 56 ZOPK [...]“), tak i z obsahu posudku a z jeho závěru („Rozhodnutí obsahuje závažné věcné i formální vady“). Navíc z posudku je patrné, že RNDr. V. neprováděl žádné terénní průzkumy dotčené lokality. Žalovaný proto k posudku RNDr. V. správně nepřihlížel,

neboť tento nebyl způsobilý přispět k tomu, aby z něj mohly být učiněny relevantní skutková zjištění.

122. Soud pro úplnost doplňuje, že ve správním spisu se objevují i další odborná vyjádření a posudky RNDr. V., ovšem tím žalobce a) v žalobě neargumentuje. Tudiž soud pouze ve stručnosti uvádí, že i tyto podklady založené účastníky řízení orgán ochrany přírody nepominul, když se s nimi v odůvodnění svého prvostupňového rozhodnutí vypořádal. Jednalo se zejména o vyjádření RNDr. V. hodnotící podklady, ze kterých vycházel doc. F., a poté způsob doplnění hodnocení o početnosti ZCHDŽ vypracované doc. F.. Orgán ochrany přírody vyhodnotil odborná vyjádření RNDr. V. tak, že nebyly způsobilé zpochybnit závěry doc. F., když RNDr. V. (na rozdíl od doc. F.) nedělal žádný terénní průzkum v dané lokalitě, pouze se kriticky vyjadřoval k postupu doc. F.. Lze souhlasit s orgánem ochrany přírody v tom, že biologické hodnocení doc. F. vycházelo z několikaletého terénního průzkumu v dané lokalitě, přičemž v rozhodné době doc. F. (na rozdíl od RNDr. V.) byl autorizovanou osobou k provádění biologického hodnocení dle ZOPK a jeho odborné závěry byly logické a odůvodněné. Takovéto hodnocení orgánu ochrany přírody nevybočuje z mezí jeho odborného správního uvážení, a proto soud nemá důvod v tomto postupu spatřovat pochybení správního orgánu. Ostatně žalobce a) ani v žalobě nepřišel s konkrétními tvrzeními ve vztahu k zjištěním ohledně konkrétních ZCHDŽ, na základě kterých by mohly být závěry doc. F. důvodně zpochybněny.

(xi) *Námitka rozporu s § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu z důvodu nedostatečně zjištěného stavu*

123. V tomto žalobním bodu žalobce a) namítal rozpor s § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu z důvodu nedostatečně zjištěného stavu. Jednalo se přitom o téměř doslovně shodnou námitku s odvolací námitkou č. 13, aniž by žalobce a) jakkoli reagoval na vypořádání této námítky na str. 18 napadeného odvolání, kde žalovaný upozornil na obecnost formulace této námítky, což bránilo jejímu vypořádání. Jelikož žalobce a) tuto svou námitku ani v žalobě více neupřesnil, tak ani soudu nezbyvá, než v obecné rovině uvést, že orgán ochrany přírody zjistil skutkový stav dostatečně a jeho posouzení má dostatečnou oporu v obsahu správního spisu.

(xii) *Námitka rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu*

124. V posledním žalobním bodu žalobce a) namítal rozpor s § 68 odst. 3 správního řádu, který spatřoval v nevypořádání odvolací námítky o nepřezkoumatelnosti prvostupňového rozhodnutí. Z hlediska obsahu této námítky se jednalo o odvolací námitku č. 14, na kterou žalovaný reagoval zejména na str. 18 a 19 napadeného rozhodnutí.
125. Soud předně odkazuje na svůj závěr o přezkoumatelnosti napadeného i prvostupňového rozhodnutí, k němuž dospěl z důvodů popsaných výše v tomto rozsudku. Nad rámec již uvedeného soud doplňuje, že souhlasí s žalovaným v tom, že prvostupňový orgán nezatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti tím, že explicitně nevypořádával některé z námitek uplatněných žalobcem a) v úvodních fázích předmětného správního řízení (které již v pozdějším průběhu řízení neopakoval), neboť to nemělo vliv na meritorní posouzení věci. Žalobce a) zcela pomíjí, že od doby uplatnění uvedených námitek (které byly v převážné míře ryze procesního či formálního charakteru) byla vydána tři rozhodnutí ve věci a předmětné řízení bylo opakovaně doplňováno, čímž některé námitky byly vypořádány či konzumovány, jak na to poukázal žalovaný ve svém vyjádření k žalobě žalobce a). Navíc žalobce a) v žalobě pouze uvádí výčet v úvodních fázích řízení vznesených námitek, aniž by objasnil, jak konkrétně by se namítané nedostatky mohly projevit v otázce

zákonnosti meritorního posouzení předmětné věci. Soud na tomto místě opakuje, že dle ustálené judikatury správní orgány (a rovněž i správní soud) nejsou povinny explicitně reagovat na každou dílčí námitku, postaví-li proti těmto námitkám vlastní ucelenou argumentaci; podstatné je, aby se ve svém rozhodnutí vypořádaly se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek. Tak tomu podle názoru soudu bylo i v nyní posuzovaném případě.

(xiii) *Námítky uplatněné žalobcem b)*

126. Pokud jde o žalobní námitky uplatněné žalobcem b), tak ten v žalobě uplatnil námitky dvě, a to (i) tvrzený rozpor s § 57 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. a) a d) ZOPK z důvodu, že rozhodnutí o povolení výjimky neuvádí u většiny ZCHDŽ žádný počet jedinců, na které se výjimka vztahuje, resp. že rozhodnutí neobsahuje dostatečné určení způsobu kontrol ze strany orgánu ochrany přírody, a (ii) tvrzenou absenci aktuálního biologického hodnocení, v důsledku čehož nebyl dodržen § 56 odst. 7 ZOPK, neboť podle žalobce b) by bylo možné aktuálními průzkumy nalézt další nové (ovšem žalobcem b) blíže nespecifikované) ZCHDŽ.
127. Soud již výše dovodil, že žalobci b) v projednávané věci svědčí aktivní legitimace dle § 65 odst. 2 s. ř. s., tudíž žalobce b) byl legitimován pouze k námitkám porušení jeho procesních práv (nad rámec již citované judikatury srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2013, č. j. 9 As 173/2012 – 65). Přitom potenciál zásahu do procesních práv žalobce b) má pouze jeho druhá žalobní námitka v té její části, kde je tvrzeno porušení práva na spravedlivý proces tím, že žalovaný nepřihlédl k posudku RNDr. V. předloženého jedním z odvolatelů v odvolacím řízení (samotný žalobce b) posudek RNDr. V. z roku 2022 ani nepřeložil, ani jím v odvolání neargumentoval). Jak již bylo soudem posouzeno v rámci vypořádání obdobné námitky uplatněné žalobcem a), žalovaný nepřihlédnutím k posudku RNDr. V. nepochybil (srov. výše body 120. až 122. tohoto rozsudku), tudíž k porušení procesních práv žalobce b) v tomto ohledu nešlo. Byť zbývající námitky uplatněné žalobcem b) jsou již hmotněprávního charakteru a žalobce b) k jejich uplatnění nebyl oprávněn, soud se k nim pro úplnost posouzení věci přesto vyjádří.
128. K tvrzenému rozporu s § 57 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK z důvodu, že rozhodnutí o povolení výjimky neuvádí u většiny ZCHDŽ žádný počet jedinců, soud odkazuje na své posouzení stejné námitky uplatněné žalobcem a), když soud již výše uvedl důvody, pro které tuto námitku důvodnou neshledal (srov. výše bod 115. tohoto rozsudku). Pokud žalobce b) v dané souvislosti namítal rozpor prvostupňového rozhodnutí o povolení výjimky se směrnici a mezinárodní úmluvou na ochranu netopýrů, pak je třeba upozornit, že přítomnost netopýrů v dotčeném území nebyla v průběhu správního řízení zjištěna, resp. nebylo zjištěno, že by netopýři mohli být realizací předmětné stavby jakkoli negativně dotčeni. Žalobce b) s touto velmi obecně formulovanou námitkou přichází až ve správní žalobě, a to bez opory ve správním spisu.
129. Pokud jde o tvrzený rozpor s § 57 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK z důvodu nedostatečného určení způsobu kontrol ze strany orgánu ochrany přírody, pak soud uvádí, že tento rozpor neshledal. Podle § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK *rozhodnutí musí obsahovat způsob kontrol, které bude orgán ochrany přírody [...] provádět*. Tento zákonný požadavek podle názoru soudu byl v projednávané věci dodržen, a to v rámci podmínek č. 6 až 8 stanovených ve výroku III. prvostupňového rozhodnutí. Soud souhlasí s žalovaným, že orgán ochrany přírody stanovil způsob provádění kontrol dostatečně určitě. Je třeba

zohlednit, že o podmínkách kontrolní činnosti bylo rozhodováno v situaci, kdy zahájení kontrol bylo lze očekávat nejdříve v horizontu několika let od okamžiku, kdy bylo o předmětné výjimce rozhodováno, neboť nejprve ještě musí proběhnout územní řízení a řízení o stavebním povolení, než bude možné přistoupit k případné realizaci stavby. Přitom až zahájením realizace stavby mohou být ZCHDŽ negativně zasaženi. Budoucí faktický výkon kontrol tedy bude zásadně ovlivněn budoucím rozhodnutím o povolení stavby a navazujícím harmonogramem výstavby. Soud souhlasil s žalovaným, že v podmínce č. 6 je žadateli uložena povinnost oznamovat orgánu ochrany přírody po celou dobu stavby požadované údaje, které plynou z podmínek výjimky, a to průběžně, jde-li o specifikovaná opatření, nebo v určených lhůtách, jde-li o obecné informace o využívání výjimky. Tyto údaje od žadatele musejí být ve smyslu podmínky č. 7 dostatečně podrobné a konkrétní tak, aby mohly být prověřeny buď dle písemných záznamů a fotodokumentace, nebo kontrolou na místě. Orgán ochrany přírody tak bude předem seznámen s plánem kontrolních dnů stavby, který bude určující pro termíny provádění pravidelných kontrol, a to za součinnosti žadatele. Navíc orgán ochrany přírody má dle podmínky č. 6 rovněž oprávnění provádět kontroly nahodile kdykoli po dobu platnosti výjimky. Je logické, že časový plán kontrolní činnosti je navázán na postup provádění předmětné stavby a bude se odvíjet od konání kontrolních dnů stavby. Je pak pochopitelné, že konkrétní termíny budou dány až ve fázi vlastní realizace záměru.

130. Pokud byl žalobcem b) činěn odkaz na „rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 14. 7. 2020, č. j. 31 A 72/2019-203“, tak žádný takový rozsudek nelze v databázi rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dohledat, tudíž se k tomuto odkazu nemůže soud blíže vyjádřit. Nicméně v obecné rovině lze říci, že každý případ řízení o povolení výjimky dle § 56 ZOPK je specifický hned v několika podstatných faktorech, jakými jsou zejména (i) charakter, místo a časový plán realizace stavebního záměru, (ii) konkrétní ZCHDŽ a jejich početnost v dané lokalitě, (iii) navržená kompenzační opatření a stanovené podmínky pro výjimku, včetně plánu kontrol orgánu ochrany přírody. Tudíž je třeba každý případ hodnotit individuálně a jakékoli paralely s jiným případem mohou být velmi zavádějící a nepřiléhavé. Soud proto spatřoval odlišnost nyní posuzovaného případu od případu posuzovaného v žalobcem b) odkazovaném rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 1. 2022, č. j. 51 A 108/2020 – 53, kde Krajský soud v Praze konstatoval, že konkrétní způsob kontrol absentoval (v čemž spatřoval rozpor s § 57 odst. 7 ve spojení s § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK). To ale není případ srovnatelný s případem řešeným soudem v nyní projednávané věci, kde způsob kontrol orgánem ochrany přírody stanoven byl. Z důvodu popsanych výše soud hodnotil způsob kontrol stanovený v prvostupňovém rozhodnutí jako dostatečně určitý z hlediska naplnění účelu předmětného zákonného požadavku na stanovení „způsobu kontrol, které bude orgán ochrany přírody provádět“. Nic jiného dané zákonné ustanovení nepožaduje, přičemž tento zákonný požadavek nelze vykládat přespřílišně extenzivně. Soud rovněž souhlasil s žalovaným v tom, že žalobce b) si zcela nepochybně mohl učinit úsudek o četnosti a způsobu provádění kontrol a tyto mohl v průběhu správního řízení případně podrobit věcné kritice tak, aby bylo možné se zabývat konkrétními argumenty, proč by způsob stanovených kontrol neměl být dostatečný. To však žalobce b) neučinil a namísto toho pouze opakuje pasáž svého odvolání a poté cituje z rozsudků krajských soudů, které dle jím uváděné citace zjevně řešily skutkově odlišné případy, v nichž správnímu rozhodnutí byla vytýkána absence způsobu určení kontrol orgánu ochrany přírody. V nyní posuzovaném případě tak z žaloby žalobce b) ani není zřejmé, jak by se stanovený způsob kontrol mohl negativně dotknout práva žalobce b) na příznivé životní prostředí, kterého se tento žalobce

v žalobě dovolával.

131. Pokud jde o námitku aktuálního biologického hodnocení, tak i tato námitka je formulována velmi obecně, když v převážné míře je citováno z odvolání žalobce b) a poté z posudku RNDr. V., ke kterému žalovaný správně nepřihlížel z důvodů již shora popsanych (nejedná se o znalecký posudek ve smyslu § 127a o. s. ř., dále RNDr. V. hodnotil samotné rozhodnutí prvostupňového orgánu ochrany přírody, což znalci nepřisluší, a rovněž RNDr. V. neprovedl žádný terénní průzkum a ani nebyl autorizovanou osobou dle ZOPK). O nepřiléhavosti odkazu na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2020, č. j. 10 A 71/2018 – 244, který žalobce b) činil stejně jako žalobce a), již soud pojednal výše v souvislosti s vypořádáním obdobné námítky, kterou uplatnil žalobce a) (srov. výše bod 113. tohoto rozsudku).

IX.

Rozhodnutí soudu

132. Soud uzavírá, že žádnou z žalobních námitek uplatněných žalobci neshledal důvodnou, přičemž v projednávané věci rovněž neshledal v postupu správních orgánů žádné závažné procesní pochybení, které by mělo za následek nezákonnost napadeného, resp. prvostupňového rozhodnutí.
133. Soud proto žalobu podanou žalobcem a) i žalobu podanou žalobcem b) ve výrocích I. a II. tohoto rozsudku zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

X.

Náklady řízení

134. Výrokem III. tohoto rozsudku soud rozhodl o nákladech řízení mezi účastníky řízení. Ve vztahu mezi žalobci a žalovaným by podle § 60 odst. 1 s. ř. s. měl právo na náhradu nákladů řízení žalovaný, když měl ve věci plný úspěch. Žalovanému nicméně žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.
135. Osoba zúčastněná na řízení nemá ve smyslu § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, neboť jí soudem nebyla uložena žádná povinnost, a soud taktéž neshledal žádný zvláštního zřetele hodný důvod, pro nějž by bylo namístě náhradu nákladů řízení přiznat. Proto soud výrokem IV. tohoto rozsudku rozhodl tak, že osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 10. října 2023

Mgr. Lukáš Pišvejc v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.